

Jonna Lång

Kaaosta Kaamoksessa

Kartoitus kamarikuoro Kaamoksen naislaulajien uusien esiintymisasujen vaatimuksista.

Metropolia Ammattikorkeakoulu

Muotoilija

Vaatetusalan koulutusohjelma

Opinnäytetyö

16.1.2013

Tekijä Otsikko Sivumäärä Aika	Jonna Lång Kaaosta Kaamoksessa – Kartoitus kamarikuoro Kaamoksen naislaulajien uusien esiintymisasujen vaatimuksista. 44 sivua + 2 liitettä 16.1.2013
Tutkinto	Muotoilija
Koulutusohjelma	Vaatetusalan koulutusohjelma
Suuntautumisvaihtoehto	Vaatetussuunnittelu
Ohjaajat	Koulutuspäällikkö Leena Juntunen Lehtori Irmeli Osara
<p>Tämän opinnäytetyön tarkoituksena on kartoittaa ne tekijät, jotka tulee ottaa huomioon suunniteltaessa uudet esiintymisasut kamarikuoro Kaamoksen naislaulajille. Varsinainen asujen suunnittelutyö ja toteutus tapahtuu erillisenä projektina keväällä 2013.</p> <p>Työn tutkimuksellinen osuus keskittyy kuoron mielipiteiden ja tarpeiden selvittämiseen esiintymispukujen suhteen, tulevan asun käyttöympäristön vaatimukseen ja laulamisen fyysisen vaikutukseen ihmiskehossa. Työssä tarkastellaan myös ryhmädynamiikan osuutta päätöksentekoon, sekä pyritään löytämään mahdollisimman järkevä tapa mitoittaa asu ryhmälle, jonka jäsenet ovat hyvin eri kokoisia.</p> <p>Kuoron toiveita asun suhteen selvitettiin E-lomakekyselyllä, jonka kysymyksiin vastattiin anonymisti. Tarkentavia vastauksia kysymyksiin antoivat kuoron toiminnasta vastaavat henkilöt.</p> <p>Työn lopputuloksena on kattavasti tietoa, jota mikä tahansa kuoro voi käyttää miettiessään uusia esiintymisasuja. Ennen kaikkea työ on kuitenkin erinomainen taustatutkimus lopullisen asukokonaisuuden suunnittelua varten.</p>	
Avainsanat	Kuoro, esiintymisasu, ryhmädynamiikka, laulaminen,

Author Title Number of Pages Date	Jonna Lång Chaos in Kaamos - the requirements of new costumes for the female singers of chamber choir Kaamos. 44 pages + 2 appendices 16 January 2013
Degree	Bachelor of Culture and Arts
Degree Programme	Design
Specialisation option	Fashion Design
Instructors	Head of Degree Programme Leena Juntunen Principal Lecturer Irmeli Osara
<p>The purpose of this study is to define and understand the elements that should be considered when designing new costumes for the female singers of chamber choir Kaamos. The actual design process will be carried out as a separate project in the spring of 2013.</p> <p>The research focuses mainly on the choir's opinions but also on the performance surroundings where the outfit is used and how singing affects our bodies. Group dynamics in choirs was also contemplated. When you have over twenty different kinds and sized women it is challenging to do an outfit that pleases everyone.</p> <p>The needs of the choir were surveyed with an online questionnaire open to all the singers. The answers were given anonymously. The study also contains results from the interviews the Author had with the board of Kaamos and others familiar to the subject of study.</p> <p>The result offers a comprehensive package of information to any choir thinking about making new costumes. But most of all, it is an excellent base for the Author, when starting the design process of the actual costumes.</p>	
Keywords	costume, choir, singing, group dynamics, performance surroundings

Sisällys

1	Johdanto	1
2	Kamarikuoro Kaamos	4
2.1	Kuoron Imago	4
2.2	Esiintymisasut tällä hetkellä	5
3	Suunnitteluun vaikuttavia tekijöitä	7
3.1	Esiintymispaikkojen vaatimukset	8
3.2	Laulamisen fysiikan huomioiminen	10
4	Ryhmädynamiikka kuoroyhteisössä	13
4.1	Kuoroyhteisön ominaispiirteitä	13
4.2	Päätöksenteko ryhmässä	14
5	Kuoron omat toiveet tulevilta asuilta	15
5.1	Kyselyn toteutus	18
5.2	Kyselyn rakenne	19
5.3	Kyselyn tulokset osa-alueittain	20
5.3.1	Uuden asun tarpeellisuus	21
5.3.2	Budjetti	23
5.3.3	Ulkonäkö	25
5.3.4	Ominaisuudet	29
5.3.5	Lopullinen päätöksenteko	31
5.4	Johtopäätökset	32
6	Mitoitus	34
6.1	Mittaus	35
6.1.1	Hengitystilavuus ja väljyydet	36
6.1.2	Vartalotyytit	37
6.1.3	Pituus	37
6.2	Kokoluokitus ja sarjonta	38
7	Loppupäätelmät	40

Liitteet

Liite 1. E-lomake kamarikuoro Kaamoksen laulajille

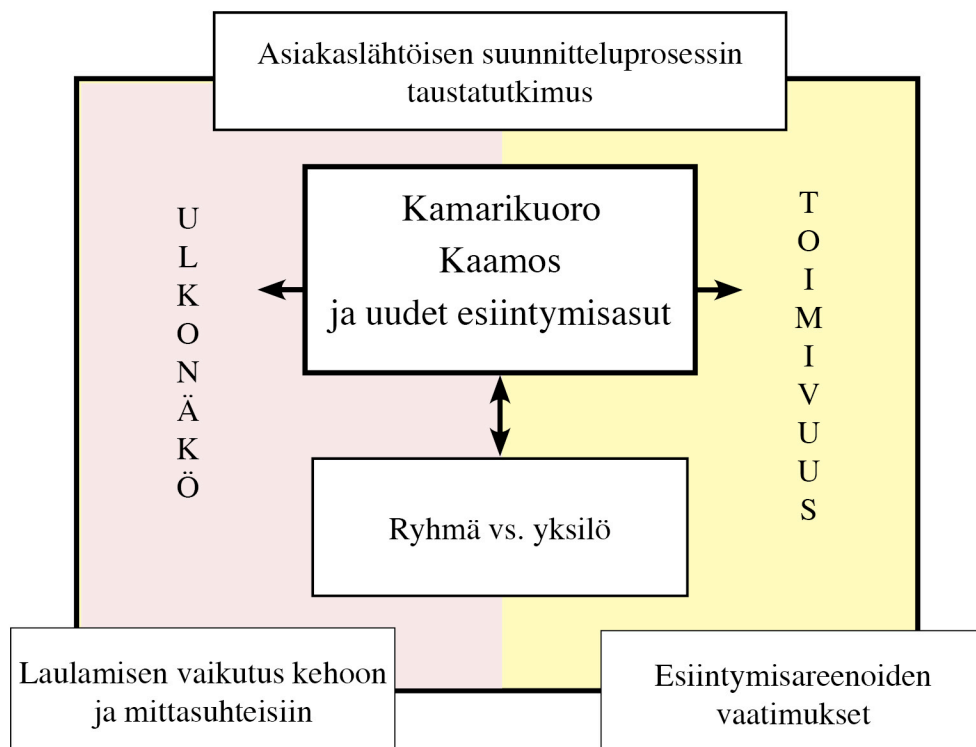
Liite 2. Mittaustulokset 30.10.2012

1 Johdanto

Opinnäytetyöni toimeksiantajana toimii helsinkiläinen kamarikuoro Kaamos. Työssäni tutkin minkälaiset seikat vaikuttavat hyvän esiintymisasun suunnittelun ja toteutuksen onnistumiseen erityisesti tämän ryhmän kohdalla. Tarkoituksena on löytää tekijät, jotka huomioon ottamalla saadaan aikaan vaate, jossa käyttötarkoitus ja toimivuus on huomioitu ulkonäön lisäksi.

Aihe kiinnostaa minua myös henkilökohtaisesti, sillä olen käynyt musiikkipainotteisia kouluja aina lukioon asti. Erilaiset kuorot ovat aina olleet vahvasti opinnoissa mukana. Silti kertaakaan en ole ollut mukana ryhmässä, joka olisi panostanut täysin yhtenäiseen esiintymisasiin.

Olen pyrkinyt selventämään työni tutkimusalueita kokoamalla ne viitekehykseen (kuvio 1).

Kuvio 1 Tutkimuksen osa-alueet viitekehyksenä

Tutkimukseni tärkein kohde on kuoron mielipide asun suhteen, mutta myös kuoron ulkopuoliset seikat vaikuttavat suunnittelun onnistumiseen. Näitä ovat muun muassa esiintymisympäristö sekä laulamisen fysiikan vaikutus ryhtiin ja hengitystilavuuteen.

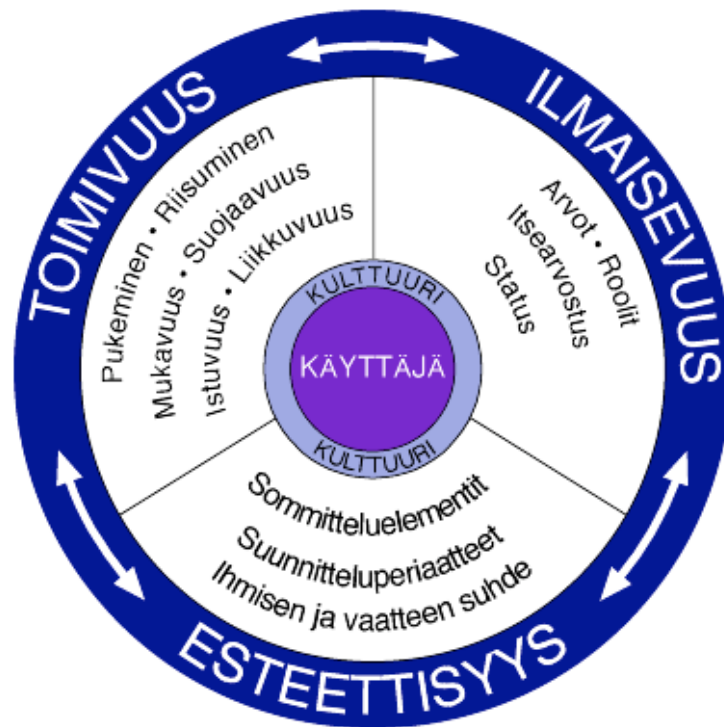
Yksi haasteistani on ottaa selvää ryhmädynamiikan* vaikutuksesta päätöksentekoon. Haluan myös nähdä minkälaisia kompromisseja ryhmäpukeutumisessa voidaan tehdä. Vaikka Kaamoksen naislaulajia on vain 21, toivon saavani nähdä näin pienessäkin otannassa erilaisia ratkaisumalleja ristiriitatilanteissa. Miten sovittaa yhteen monenlaisien mielipiteiden ja tyylien kirjo yhteen vaatteeseen?

Työhöni kuuluu osio myös kaavojen sarjonnan suunnittelusta, sillä harva ryhmä kykenee toteuttamaan mittatilaustyönä tehdyn asun jokaiselle jäsenelleen. Pyrinkin löytämään kohderyhmälleni sopivan kokotaulukon mittausten perusteella sekä pohdin valmistettävien kokojen lukumäärää.

Työstä tulevat hyötymään erityisesti uuden esiintymisasun teettämistä harkitsevat kuorot. Vaikka kuorot hyötyjänä saattaa kuulostaa pieneltä, jopa marginaaliselta ryhmältä, se ei ole sitä. Suomen Laulajain ja Soittajain Liiton (Sulasolin) mukaan Suomessa arvioidaan toimivan yli 3000 kuoroa. Tähän lukuun voidaan lisätä vielä koulujen kuorot, joten todellisuudessa luku on vieläkin suurempi. (Sulasol 2012.) Myös soololaulajat ja muut esiintyvät ryhmät kuin voivat saada työstäni tarpeellista tietoa.

Varsinainen suunnitteluosuus tapahtuu erillisen projektin muodossa keväällä 2013, joten valitettavasti lopputulos ei ehdi tämän opinnäytetyön kansien sisään. Kuoron esiintymisasun suunnittelun lähtökohtien tarkastelussa käytän Jane Lambin ja Jo Kallalin 1992 kehittämää FEA-mallia. Malli on alun perin tehty erityisvaatetuksen suunnittelua ajatellen, mutta mallia tutkinut Ritva Koskennurmi-Sivonen toteaa sen sopivan hyvin muunkin vaatetuksen analysointiin. Koskennurmi-Sivonen on myös suomentanut Lambin ja Kallalin mallin (suomeksi TIE-malli). Mallin mukaan suunnittelun lähtökohtina tulisi olla toimivuus (functional), ilmaisevuus (expressive) ja esteettisyys (aesthetic) (kuvio 2 sivulla 3). (Koskennurmi-Sivonen 2012.)

***Ryhmädynamiikka tarkoittaa ryhmän kehitysvaiheiden sekä ryhmän jäsenten välisen ja ryhmien välisen vuorovaikutuksen kuvaamista ja analysointia (Jyväskylän yliopisto kielikeskus 2013).**

Kuvio 2 TIE-malli (Koskennurmi-Sivonen 2012)

Tutkimusmenetelmäni tulevat olemaan sekä kvalitatiivisia ja kvantitatiivisia. Tärkeimpänä tiedonkeruumenetelmänä pidän E-lomakella tehtävää kyselyä, jonka avulla karotoitan kuorolaisten henkilökohtaisia mieltymyksiä ja odotuksia tulevalta asulta. Kuoron visuaalista ilmettä, taustaa, esiintymisareenoita ja käytäntöjä koskevat kysymykset keskittän sen toiminnasta vastaaville henkilöille.

Opinnäytetyöni kannalta koin hyvin hyödyllisenä Musiikkitalon kuorolle opinnäytetyönään puvut suunnitelleen vestonomiopiskelijan Noora Oksasen haastattelun. Hän jakoi kanssani kokemuksistaan kuoropukujen suunnittelijana. Vaikka Oksasen opinnäytetyön kirjallinen osuus ei vielä oman työni julkaisuajankohtana ollut valmis, sain häneltä arvokasta tietoa tämän tyyppisen projektin toteuttamisesta sekä erilaisista ratkaisuista, joita Musiikkitalon kuoro oli pukunsa kanssa tehnyt. Tarkoitukseni on myös verrata Musiikkitalon kuoron toiveita ja tehtyjä ratkaisuja Kaamoksen vastaaviin.

Haastattelujen ja kyselyiden lisäksi tärkeäksi osaksi tiedonkeruuta muodostui havainnointi. Vaikka se ei tutkimusmenetelmänä ole täysin luotettava, sillä jokainen kiinnittää huomioita eri asioihin, antaa se tuotekehittäjille omakohtaisen yleistuntuman käyttäjistä, heidän toimistaan ja käyttöympäristöistään ja käytön yksityiskohdista. Näin saadaan esille myös suunnittelukonseptin puutteita ja virheellisiä oletuksia, sekä luodaan pohjaa

uusille ideoille ja täydentäville ratkaisuille. Tavoitteena on muodostaa käsitys siitä, minkälaisessa ihmisten, tekemisten ja esineiden muodostamassa kokonaisuudessa suunniteltavaa tuotetta tullaan käyttämään. (Hyysalo 2009, 106 – 107.)

2 Kamarikuoro Kaamos

Opinnäytetyöni toimeksiantajana toimii helsinkiläinen kamarikuoro Kaamos. Kuoro aloitti toimintansa syksyllä 2007 ja on sittemmin esiintynyt lukuisissa konserteissa, kilpailuissa ja katselmuksissa niin Suomessa kuin ulkomaillakin. Kamarikuorolla tarkoitetaan yleensä pientä naisista ja miehistä koostuvaa, taidemusiikkia esittävää ryhmää (Sulasol 2012). Tällä hetkellä Kaamoksessa laulaa 37 henkilöä, joista 21 on naisia ja 16 miehiä. Ryhmään kuuluu niin harrastajia kuin ammattimuusikoitakin ja se on voittanut useita palkintoja. (Kaamos 2013.)

Kuoron johtajan Dani Juriksen mukaan tyypillinen Kaamoslainen harrastaa kuorolaulua ja musiikkia tosissaan ja omaa myös aiempaa kuorokokemusta. Tarkoitus ei kuitenkaan ole tehdä musiikkia liian vakavasti vaan rennolla otteella. (Rinne 2009.) Esitettävä ohjelmisto koostuu pääosin eurooppalaisesta à cappella –musiikista. Kaamos julkaisi ensimmäisen levynsä *Valossa* syyskuussa 2012. (Kaamos 2012; Kaamos 2013.) Kuoro itse luonnehtii kotisivuillaan pyrkimyksiään seuraavasti:

“Kaamos haluaa kertoa esittämällään musiikilla tarinoita, jotka saavat yleisön jännittämään, hymyilemään, innostumaan, hiljentymään ja liikuttumaan. (Kaamos 2013.)

2.1 Kuoron Imago

Kuoron kokonaisilmaisun osatekijät voidaan jakaa kahteen pääryhmään: musiikillisiin ja ulkomusiikillisiin. Kaikki riippuu siitä, millaisen kuvan kuoro itsestään antaa ulospäin. Tätä mielikuvaa kutsutaan imagoksi. Kuoron ulkoista ilmettä tulisikin rakentaa musiikillisista lähtökohdista käsin. Huomioon tulee ottaa musiikin tyylilaji mutta myös henkiset, aineelliset ja musiikilliset resurssit. Pyritäänkö kansainvälisille areenoille, on myös kysymys, johon moni nykyajan kuoro joutuu miettimään vastausta. (Murto 2009, 37.)

Kaamos on alusta asti tähdännyt esiintymään myös ulkomaille. Tästä kertoo myös kuoron nimi, jonka haluttiin liittyvän luontoon, mutta kriteerinä oli myös helppo lausutta-

vuus. Kuoro ei toteuta visuaalisessa markkinoinnissaan mitään yhtenäistä linjaa, vaan esimerkiksi kotisivujen päivityksen, konserttijulisteet ja käsiohjelmat toteutetaan kuoron omien jäsenten voimin. Kuoron logo (kuva 1) valittiin kuitenkin suunnittelukilpailun tuloksena. (Juris 2012).

Kuva 1 Kaamoksen logo (Kaamos 2013)

2.2 Esiintymisasut tällä hetkellä

Moni kuoro käyttää esiintymisasuihinsa paljon rahaa. Tämä on ymmärrettävää, sillä yhtenäinen pukeutuminen tekee erillisistä yksilöistä ryhmän – kuoron. Kuoro ilmaisee itseään tällä ulkoisella yhtenäisellä olemuksellaan. Valitettavan usein esiintymisasu on kuitenkin kaapu tai vaateparsa, jossa kukaan ei haluaisi tulla nähdyksi. Se ei istu, saattaa kiristää, puristaa ja ahdistaa. (Murto 2009, 39; Salakka 2009, 47.)

Tähän asti Kaamoksen esiintymisasu on ollut kuorolaisten vapaasti valittavissa tiettyjen puitteiden sisällä: Miehet käyttävät tummaa pukua sekä kauluspaitaa ja naiset pukeutuvat kokomustaan täyspitkään hameeseen tai mekkoon sekä ¾-hihaiseen yläosaan. Vaikka asu onkin ollut jollain tavalla rajattu, on kuoron ulkonäkö hajanaisen oloinen. Lisäksi tarkastellessani kuorosta otettuja kuvia ja videoita huomasin, että kaikki naispuoliset jäsenet eivät noudata edes näin välttää pukeutumiskoodia.

Yhtenäisempää ilmettä esiintymisasuihin on lähimenneisyydessä haettu toteuttamalla naislaulajille yhtenevät kaulakorut. Osa laulajista teki itselleen myös korvakorut samoilla materiaaleilla. (Kuvat 2 ja 3.)

Kuvat 2 ja 3 Kuoron toteuttamat korut (Kurikka 2012)

Korun suunnittelija, itsekin kuorolainen, Tatjana Kurikka (2012) kertoi korun pohja-ajatuksesta seuraavasti:

”Korun ideana on ilmavuus, vesipisaramaisuus, ehkä myös kiertorataisuus. Korussa on läsnä monta väriä, perustaa on haettu logomme pilkusta. Lavalla se heijastaa valoa ja on hyvin ilmavan näköinen.”

Koru teki esiintymisdebyyttinsä lavalla kansainvälisessä Harald Andersénin – kamarikuorokilpailussa (kuva 4 sivulla 7), joka järjestettiin Helsingin Musiikkitalossa 21. Ja 22. Syyskuuta 2012. (Kurikka 2012.)

Kuva 4 Kaamos Harald Andersénin kilpailussa (Heikki Tuuli 2012)

3 Suunnitteluun vaikuttavia tekijöitä

Vaikka keväällä tapahtuvassa suunnitteluosuudessa tulee olemaan lähtökohtana kuoron omat toiveet asusta, en voi jättää huomiotta sen toimivuutta käyttöyhteydessään. Vaikka asu olisi esteettisesti onnistunut ja mieluinen käyttäjälleen, se ei toteuta sille asetettua tarkoitusta, mikäli ominaisuudet eivät vastaa ympäristön ja käyttötilanteen asettamiin vaatimuksiin. Nämä kuorosta riippumattomat tekijät voivat pahimmassa tapauksessa estää koko asun käytön.

Asussa tulee voida laulaa mukavasti erilaisissa paikoissa ja ihmisille, joilla on kenties hyvin erilainen kulttuuriperusta. Tämä on tärkeä ottaa huomioon, sillä kaikki toimintamme heijastaa kulttuuria, johon olemme osallisina. Tähän voidaan lukea niin käyttämämme eleet, ilmaisut, ajatukset ja vaatteetkin, jotka olemme omaksuneet. (Kopakkala 2011, 28.)

3.1 Esiintymispaikkojen vaatimukset

Suosituin esiintymispaikka kuorolle on jo historiallistenkin seikkojen perusteella kirkko; onhan kuoromusiikki lähtöisin kirkon suurelta valtakaudelta: keskiajalta. Varhaisinta taidemusiikkia Suomessakin oli katolinen kirkkolaulu eli gregoriaaninen laulu, joka saapui maahan 1100-luvun puolivälissä. Laulutaito oli myös pappisuralle pääsyn edellytys, ja laulu olikin yksi koulujen merkittävimpiä oppiaineita aina 1800-luvulle asti. (Kasper ja Lampila 1996, 13 - 17.)

Kaamos esiintyy monenlaisilla areenoilla aina pienistä kirkoista suuriin konserttisaleihin. Kuoron taiteellinen johtaja Dani Juris (2012) kertoi Kaamoksen esiintyvän useimmiten kirkoissa: Jos vuodessa on neljä konserttia, on ainakin kaksi niistä kirkossa. Tosin hän ei laske pois mahdollisuutta, että tämä tulisi muuttumaan aja kuluessa. Esimerkiksi juhlakonserttinsa Kaamos piti Helsingin Ritarihuoneella, joka koettiin myös erittäin onnistuneeksi konserttipaikaksi.

Konserttipaikkaa valittaessa ja ohjelmistoa suunniteltaessa tulee yleensä ottaa huomioon esityksen ja paikan yhteensopivuus. Mikä soveltuu konserttisaliin, ei välttämättä istu kirkkotilan erityisolosuhteisiin. (Murto 2009, 38.) Vaatetuksen vaatimukset vaihtelevat esiintymislavan mukaan. Joskus yleisö istuu kaukana, jolloin asun yksityiskohdat jäävät yleisen ilmeen varjoon, joskus eturivi voi erottaa jokaisen sauman paikan. Dani Juris (2012) arveli Kaamoksen esityksissä olevan yleensä 100—200 kuulijaa, joista lähimmät istuvat 3—4 metrin päässä kuorosta.

Kirkot ovat aina olleet täynnä symboliikkaa. Erityisesti näkyvät kirkkovuoden ajankohdan mukana vaihtuvat värit, joita kutsutaan myös liturgisiksi väreiksi. Suomen evankelis-luterilaisessa kirkossa käytetään jumalanpalveluksissa viittä liturgista väriä: valkoista, punaista, vihreää, violettia tai tumman sinistä ja mustaa. Jokainen näistä väreistä symbolisoi eri asioita. Kaamoksen tällä hetkellä suosima musta väri on kuoleman, surun ja katoavaisuuden väri. Sitä käytetään evankelis-luterilaisessa kirkossa pitkänä perjantaina sekä seuraavana hiljaisena lauantaina. (Suomen evankelis-luterilainen kirkko 2012.)

Itse pohdin onko liturgisten värien käyttö kirkkoesiintymisissä sopivaa, mutta haastateltavanani ollut pastori Miika Ahola (2013) kertoi niiden käytön kuorolla olevan varsin soveliaista. Ahola myös mainitsi kuorojen pukeutumisen olevan varsin vapaata nykyään kir-

konkin tiloissa, kunhan olkapäät ja polvet peittyvät. Mikäli kuoron esiintyminen on osa jumalanpalvelusta, kehottaa Ahola miettimään asun niin, ettei se häiritse niitäkään, jotka odottavat siveämpää pukeutumista. Kuoron asua suunniteltaessa tuleekin ottaa huomioon, että Kaamos esiintyy myös Suomen rajojen ulkopuolella. Eteen saattaa tulla paikkoja, joissa on hyvinkin tarkat pukeutumismormit.

Jaakko Kaartinen-Koutaniemi käsittelee ilahduttavasti eri rooleissa olevien ihmisten sopivaa pukeutumista kirkkoon artikkelissaan: *Onko mitään väliä mitä kirkkoon pannaan päälle?* (Vantaan Lauri 27.08.2002). Artikkeleihin haastatellun kirkkoherran, Reijo Liimataisen mukaan, ei vielääkään ole itsestään selvää miten kirkkoon pukeudutaan. Vaatteet ovat yhä etenevissä määrin oman persoonan ilmentämistä – makuasia. Kirkon henkilökunnasta papit ovat seurakunnassa ainoa henkilöryhmä, joiden vaatetuksesta on selkeät määräykset. Nekin tosin koskevat vain jumalanpalvelusta ja kirkollisia toimituksia. Papitkin saavat vapaammassa tilaisuudessa, kuten rippileireillä jättää virkapuvun kotiin. Pappien lisäksi myös kanttorien pukeutumista arvostellaan. Nyrkkisääntönä Liimatainen pitääkin tilaisuuden luonteen kunnioittamista: ”*Jos menee häihin soittamaan, pitää olla puku, jossa kehtaisi olla itse vieraana.*” Naiskanttoreilla näkee harvemmin täyspitkää helmaa ja halkiokin hameesta löytyy usein, mikä johtuu kuitenkin urkujen soittamisen käytännön seikoista. Itse seurakuntalaisia Liimatainen pitää moderneina pukeutujina. Aina on kuitenkin silti niitä, joiden mielestä helma on liian lyhyt tai kaula-aukko turhan avara. (Kaartinen-Koutaniemi 2002.)

Seurakunnan vahtimestarina toimivan Kettusen mukaan aikuisen kirkkokansan pukeutuminen lähtee nykyään pyrkimyksestä olla erottumatta muista. Tämä käytäntö ei suosi kovin juhlallisia ratkaisuja. (Kaartinen-Koutaniemi 2002.) Mielstäni tämä sääntö ei kuitenkaan päde esiintyjiin, sillä heidän tuleekin erottua yleisöstä – he ovat tulleet katsotaviksi.

Muotitoimittaja Jaakko Selin (Kaartinen-Koutaniemi 2012) puolestaan tähdentää, ettei kirkkoa varten pukeutumisesta ole olemassa mitään omaa etikettiä – ei vanhaakaan perua. Vielä kolmisenkymmentä vuotta sitten oli kuitenkin tapana pukeutua sunnuntaisin parempiin vaatteisiin. Selinin mukaan se liittyi vanhaan tapaan mennä sunnuntaisin jumalanpalvelukseen: kirkolle päästyä vaihdettiin aitassa paremmat päälle. Entisaikaan ihmisillä oli vain pari vaatekertaa ja kirkkoon kuuluivat luonnollisesti paremmat vaatteet. Nykyään ihmisillä sen sijaan on enemmän vaatteita kuin koskaan historiassa, ja siksi myös pukeudutaan persoonallisemmin ja mielikuvituksellisemmin. Kirkollisiin juhliin

Selin kuitenkin painottaa pukeutumaan juhlavammin. Tällä osoitetaan kunnioitusta tilannetta ja toisia kohtaan. Hän myös nostaa liturgiset värit esille kommentoidessaan pappien pukeutumista:

“Minä esimerkiksi toivoisin, että papit uskaltaisivat pukeutua persoonallisesti, jos ei alttarille niin vaikka kotikäynneille. - Mielelläni näkisin vaikka leikkiä liturgisilla väreillä! Tähän eivät naispapitkaan valitettavasti ole tuoneet parannusta, mutta ei heille siihen juuri ole annettu mahdollisuuttakaan.”
(Kaartinen-Koutaniemi 2002.)

Se mitä Selin tarkoittaa mahdollisuuden puuttumisella, jää valitettavasti epäselväksi.

Kirkon käytännöt kuitenkin uudistuvat edelleen. Vai mitä mieltä pitäisi olla Suomen katolisen kirkon Twitter-sivuista, joille on kopioitu itse paavin lähettämät terveiset? Suomen katolisen kirkon mukaan paavin henkilökohtainen Twitter-tili on konkreettinen ilmaus kirkon halusta olla läsnä digitaalisessa maailmassa. (Suomen katolinen kirkko 2012.)

3.2 Laulamisen fysiikan huomioiminen

Hengityksen perustehtävä on turvata kehon hapen saanti (Koistinen 2003, 31). Jo 1800-luvulla todettiin, että musiikki vaikuttaa ihmisen aineenvaihduntaan ja verenpaineeseen. Nykyisissä tutkimuksissa on puolestaan todettu musiikin vaikuttavan jopa keskushermostosysteemin prosessointiin, vegetatiiviseen hermostoon, hengitykseen sekä pulssiin ja lihasjännitykseen. (Ahonen 1993, Tinkalan 2009, 6—7 mukaan.) Vaikka pulssin kiihtyminen tai lihasjännitykset eivät välttämättä näy kehon ulkopuolelle, ovat hengitys ja lauluasento laulaessa tekijöitä, jotka vaikuttavat vaatteiden kantamiseen ja ulkonäköön.

Hengitys muodostuu kolmesta vaiheesta: sisäänhengityksestä, uloshengityksestä sekä lepovaiheesta. Sisäänhengitys-lihakset ovat tahdonalaisia lihaksia, jotka toimivat normaalitilassa autonomisesti. Keuhkot itsessään eivät ole lihasta vaan täyttyvät automaattisesti kehon ulkopuolisen ja sisäisen paineen eron vuoksi. Sisäänhengitys alkaa kehomme toiseksi suurimman lihaksen pallean supistumisella, joka

samalla kasvattaa rintaontelon tilavuutta sen laajentuessa sivuille ja eteenpäin. (Koistinen 2003, 32; Richardson & Hodges 2005, Alakopsan 2012, 8 mukaan.)

Hengitys on niin luonnollinen prosessi, ettei sitä tarvitse vastasyntyneelle opettaa. Kuukaan ei myöskään missään elämämme vaiheessa opeta meille kuinka paljon ilmaa meidän tulee hengittää sisään ja ulos. Lepohengityksessä tämä määrä riippuu siitä, kuinka paljon happea elimistömme sillä hetkellä tarvitsee, mutta ääntöhengityksessä, kuten laulussa ja puheessa, opettelemme säätelemään ulos tulevan ilman määrää. Normaalisissa lepo hengityksessä aikuinen hengittää sisään ja ulos noin 12–14 kertaa minuutissa. Mitä nuoremasta henkilöstä on kyse, sitä tiheämmin tämä hengittää. (Koistinen, 2003, 30.)

Normaalin sisäänhengityksen tilavuus on noin 500–750 ml ja tämänkin jälkeen keuhkot voivat vetää sisäänsä vielä noin 3000 ml ilmaa. Normaalin uloshengityksen jälkeen ihminen voi puhaltaa vielä noin 1000 ml ilmaa ulos keuhkoistaan. Tämän jälkeen keuhkoihin jää vielä ns. Jäännösilmatila, joka on noin 1500 ml. Keuhkojen koko ilmaparasiteetti on aikuisella miehellä noin 6000 ml eli 6 litraa ja nuorella naisella noin 20–25 % pienempi. (Koistinen, 2003, 30.)

Klassisen laulajan hengitystekniikka on perinteisten hengitys-tekniikoiden lisäksi vastustettu uloshengitys. Vahva ja kantava lauluääni päästää uloshengityksessä vähiten ilmaa, ja siksi laulajat harjoittelevat hallitsemaan palleansa ilmavirran säätelemiseksi. (Sadolin 2009, Alakopsa 2012, 9 mukaan.) Mistään lähdeaineistosta en kuitenkaan löytänyt tietoa, kuinka paljon laulamiseen käytetty hengittäminen kasvattaa kehon tilavuutta. Siispä osana tutkimustani mittaan Kaamoksen laulajia myös keuhkot täynnä ilmaa, jolloin nähdään, kuinka paljon lisätilaa tuleva puku tarvitsee rinnan ja vatsan alueille.

Laulaminen on koko kehon toimintaa, ja kehon asennolla on suuri vaikutus äänen tuottoon ja -laatuun. Ergonominen lauluasento helpottaa tukielimistön kuormitusta ja rentouttaa äänentuoton kannalta tarvittavia lihaksia. Hyvä lauluasennon olennaisin asia on kehon tasapaino. Se rakentuu alhaalta ylöspäin: varpaista pääläelle ja vartalon paino jakautuu tasaisesti molemmille jaloille. Polvien tulee joustaa hieman ja notkoselkä tulee oientaa. (Kuva 5) (Koistinen 2003, 18–19; Törnqvist Nyman 2009, 11.)

Kuva 5 Hyvä lauluasento (Törnqvist Nyman 2009, 10)

Varsinkin kirkkokonserteissa on usein vaikea järjestää sopivaa väliajanviettopaikkaa, joten ei ole harvinaista että kuoro esittää koko ohjelmansa “yhdellä seisomalla”. Konsertin arvoa kun ei lasketa minuiteissa vaan sisällössä. Väliaika voi olla pelastus laulajalle – hetki voimien ja ajatusten keräämiseen. (Salakka 2009, 29–31.) Kaamoksen esiintymisajat vaihtelevat aina 50 minuutista jopa 70 minuuttiin (Juris 2012). Se on pitkä aika seistä paikoillaan.

Vaikka pelkkä seisominenkaan ei sinällään ole ongelmaton, lisää nuottien pitäminen käsissä vaikeusastetta. Käsien kannattelu lisää helposti käsien, hartioiden, kaulan ja koko ylävartalon jännittymistä, mikä puolestaan vaikuttaa laulamiseen.

(Salakka 2009, 45.) Nuottikansion käyttö on syytä ottaa huomioon erityisesti tulevan puvun hihan mallia suunniteltaessa. Leveästä hihansuusta voisi pilkistää erivärinen vuori, mutta hankaloittaako se kansion käsittelyä?

4 Ryhmädynamiikka kuoroyhteisössä

Ihminen käyttäytyy eri tilanteissa eri tavoin. Tietyt henkilöt ja tilanteet saattavat tehdä ihmisestä puheliaan, aktiivisen ja seurallisen, kun taas toisessa olemme varautuneita ja hiljaisia. Sosiaalipsykologiassa käsite ”rooli” liittyy sosiaaliseen asemaan. Roolin ajatellaan määräytyvän ulkoa päin muiden odotusten kautta. Tällöin henkilö ottaa vastaan tarjolla olevan roolin ja alkaa käyttäytyä tilanteen vaatimusten mukaisesti. Roolit siis liittyvät aina vuorovaikutussuhteisiin. Pitkään toimineen ryhmän jäsenten roolit alkavat usein jäykistyä, jolloin henkilön omaksuma rooli alkaa kaventaa hänen toimintamahdollisuuksiaan. (Kopakkala 2011, 96–97, 100, 108.)

4.1 Kuoroyhteisön ominaispiirteitä

Se millaisesta kuorosta on kysymys, vaikuttaa olennaisesti kuoron dynamiikkaan. Mikäli ryhmässä on sekä miehiä että naisia, koskevat sitä samat huomiot intiimisuhteissa kuin työpaikoilla, vaikka kysymyksessä onkin harrastus. Pyrin kuitenkin tässä selventämään lähinnä Kaamoksen naisten välisten suhteiden rakennuspalikoita, sillä juuri naiset tekevät ratkaisevat päätökset omien esiintymisasujensa suhteen. Myös kuoron ikäjakauma antaa omat jännitteensä, varsinkin jos kuorossa laulaa paljon eri-ikäisiä ihmisiä. (Kaartinen 1989, 9.)

Ihmiset samaistuvat ryhmään hyvin pienten sosiaalisten vihjeiden perusteella. Tällöin taipumus erotella omat, joita suositaan muiden kustannuksella on sinnikäs. Mitään erityistä samankaltaisuutta muiden tiimin jäsenten kanssa tämänkaltaisen samaistuminen ei vaadi, eikä se myöskään edellytä materiaalista hyötyä. (Kopakkala 2011, 194.)

Kuorot ovat jäsenistöltään suhteellisen suppeita, ja näin ollen sisäiseltä jännitteeltään kiinteitä. Niissä pyritään usein me-henkeen, jossa kaikki pyrkivät samaa päämäärää kohti. Kuoron kiinteydestä kertoo osin sekin, kuinka suurta jäsenten vaihtuvuus on. Kaamoksessa se on ollut viime aikoina vähäinen. Äärimmillään kiinteä ryhmä voi tehdä

kuorosta niin sisäänlämpiävän, ettei siihen mahdu uusia jäseniä mukaan. (Kaartinen 1989, 10).

Jokaisella kuorolla on omat sääntönsä ja vastuuhenkilönsä. Näillä ihmisillä on muodollisesti tärkeä tehtävä, sillä kuoro valitsee heidät yleensä demokraattisesti. Ryhmässä on aina luontaisia johtajia ja vastuunkantajia. Juuri nämä henkilöt tulevat usein valituiksi erottuessaan joukosta. Ongelmaksi voi kuitenkin muodostua mielipidejohtajuus, jonka avulla ryhmää dominoidaan hiljaisesti. Tällöin ei olla välttämättä vastuussa toiminnasta, mutta mielipiteitä ja epäilyjä varsinaisten johtajien toimista voidaan esittää varsin vapaasti. (Kaartinen 1989, 11.)

Usein kuoron ryhmädynamiikkaa arvioitaessa on otettava huomioon myös erillinen taiteellinen johto. Ratkaisevaa kuoron kannalta on minkälainen asema taiteelliselle johdolle on asetettu. Usein kuorot syntyvät taiteellisen johdon ympärille, mutta joskus ilmapiirijohtajat eivät jostain syystä tule toimeen taiteellisen johtajan kanssa, mistä voi vähin erin muodostua kuoron sisäiseen ilmapiiriin vaikuttava tekijä. (Kaartinen 1989, 11.)

4.2 Päätöksenteko ryhmässä

Päätöksenteko on tärkeä osa ryhmätyöskentelyä. Päätöksenteosta ryhmässä on tehty suhteellisen paljon tutkimusta. Päätöksenteolla tarkoitetaan tilannetta, jossa ryhmä valitsee jo olemassa olevista vaihtoehdoista. Tätä ei tule sekoittaa ongelmanratkaisuun, jolloin ryhmä pohtii ratkaisua ongelmaan, johon ei ole valmiita ratkaisuvaihtoehtoja. (Jyväskylän yliopisto 2013.) Tämä tarkoittaisi sitä, että minä suunnittelijana olen ongelmanratkaisija, ja kuoro puolestaan päätöksentekijä, valitessaan tekemistään ehdoksista parhaat jatkojalostukseen.

Päätöksentekoon vaikuttaa monenlaisia osatekijöitä. Aluksi on hyvä todeta, että mitä vaativampi tehtävä on, sitä vaativampaa on myös päätösten teko. Tehtävän määrittely ja selkeyttäminen on päätöksenteon alkuvaihe. Ryhmän tieto aiheesta, sisäiset roolit ja vuorovaikutustaidot vaikuttavat olennaisesti prosessiin. Myös saatavilla oleva tieto sekä sen jäsentäminen ja analysointi helpottaa lopputulokseen pääsyä sekä sen onnistumista. Vaihtoehtoja saa ja kannattaa olla runsaasti, sillä niiden positiivisten ja negatiivisten puolten arviointi auttaa valinnassa. Erilaisia päätöksentekotapoja ovat mm. johtajan päätös, äänestys ja yhteisymmärrys. Jokaisessa näistä tavoista on sekä hyvät että huonot puolensa. (Jyväskylän yliopisto 2013.)

Mikäli päätös annetaan ryhmän johtajan tehtäväksi, voi johtajan ylivalta vaikuttaa siten, ettei ryhmä tue päätöstä koko sydämeästään. Tämä ei kuitenkaan tarkoita sitä, etteikö päätös voisi olla hyvä. Tapa myös mahdollistaa nopean päätöksenteon. (Jyväskylän yliopisto 2013.)

Mikäli ryhmä päättää äänestää, on kaikilla tasapuolinen mahdollisuus vaikuttaa lopputulokseen. Vaikka päätös syntyy nopeasti jättää tapa mahdollisuuden jakaa äänestäjät voittajiin ja häviäjiin, jolloin häviäjät eivät välttämättä halua sitoutua päätökseen. Lopputulos saattaa myös olla huonompi kuin yhteisymmärryksellä tehty päätös. Myös ryhmän yhteishenki saattaa kärsiä, mikäli äänet ovat kovin hajanaisia vaihtoehtojen suhteen. (Jyväskylän yliopisto 2013.)

Jos kaikki jäsenet ovat samaa mieltä jonkin vaihtoehdon paremmuudesta, on tuloksena usein huippupäätös. Tällöin jäsenet ovat yleensä tyytyväisiä valintaansa ja sitoutuvat lopputulokseen. Menetelmän heikkous on sen aikaa vaativuus: kaikkia tyydyttävän lopputuloksen löytäminen voi viedä kauan. (Jyväskylän yliopisto 2013.)

Ryhmäajattelu (groupthink) puolestaan on viestintäprosessi, joka kehittyy, kun ryhmän jäsenet alkavat ajatella samankaltaisesti. Tällöin ryhmän päätöksenteko yleensä heikkenee muun muassa siksi, ettei ryhmän sisällä esitetä eriäviä mielipiteitä tai vaihtoehtoisia ratkaisuideoita. Ryhmäajattelun seurauksena jäsenet saattavat tuntea painetta olla aina samaa mieltä. Ryhmä saattaa myös yliarvioida omat kykynsä ja moraalinsa, mistä johtuen se kuvittelee toimivansa virheettömästi. Päätökset saattavat olla myös hyvin riskialttiita. Ryhmässä ei myöskään välttämättä kuunnella kritiikkiä, vaan esitetään vain sellaista informaatiota, mikä vahvistaa ryhmän omaa käsitystä asiasta. Myös päätöksentekoon vaikuttavien vaihtoehtojen määrä saattaa olla minimaalinen. (Jyväskylän yliopisto 2013.)

5 Kuoron omat toiveet tulevilta asuilta

Koska ryhmä jolle lopullinen tuote suunnitellaan on rajattu, haluan toteuttaa sen suoraan käyttäjäyhteistyönä. Tällöin käyttäjille annetaan aktiivinen rooli jonkun tuotekehitykseen liittyvän osa-alueen aikaansaamisessa. Myöhemmin konseptisuunnittelu- ja tes-

tausvaiheissa käyttäjät pystyvät suoraan osoittamaan, mitä tarvitsevat ja vaativat tuotteelta. Tämän kaltainen yhteistyö tarjoaa siis tietoa ja osaamista kaikkiin käytön suunnittelun osa-alueisiin. Erityisesti hyötyä menetelmästä on, kun käyttäjät pystyvät esittämään suoraan mitä he haluavat ja vaativat tuotteelta. Tapa saattaa tuoda tietoa asioista, joihin suunnittelija ei osaisi kiinnittää huomiota muussa tapauksessa. Lopputuotteen onnistuminen kuitenkin riippuu pitkälti siitä, minkälaisia käyttäjät ovat ja kuinka innostuneita he ovat tuotteen kehittämisestä. Käyttäjät eivät ole aina itse tietoisia nykyisistä ja tulevista tarpeistaan. Suunnittelijoiden ja käyttäjien kohtaamiset ovat aina kahden eri katsantokannan, osaamisen ja toimintakulttuurin kohtaamisia. (Hyysalo 2009, 94–95, 103.)

Tapasin kuorolaiset opinnäytetyöni tutkimuksellisen osuuden alussa. 31.10.2012 vapaamuotoisessa keskustelutilanteessa heidän harjoitustiloissaan Länsi-Pasilan kappelilla. Tapaamisen aikana, kuin myös myöhemmin esittelemässäni kyselyssä pyrin ensisijaisesti keräämään käyttäjätietoa. Hyysalon (2009, 18 - 20) mukaan käyttäjätieto on tietoa, jonka avulla voidaan luoda hyödyllinen ja miellyttävä tuote sen tosiasiallisille käyttäjille. Tällöin tuote on:

- Haluttava: se vastaa käyttäjien toiveita ja tarpeita.
- Hyödyllinen: se auttaa käyttäjiä saavuttamaan tavoitteensa ja kehittämään toimiaan.
- Käytettävä: sen operointi onnistuu hyvin ja johtaa toivottuihin tuloksiin myös käytännössä.
- Miellyttävä: sen käyttö tai hallussapito tuottaa mielihyvää, jopa iloa (tai ainakin vähentää kurjuutta).

Lisäksi tuotteen tulee sisältää mahdollisimman vähän sellaisia ominaisuuksia, jotka häiritsevät edellä mainittujen asioiden toteutumista. Mielestäni Hyysalo on hienosti tiivistänyt käyttäjälähtöisen suunnittelun pääkohdat.

Tapaamisessa kävimme läpi kuoron toiveita ja alkuiideoita. Lisäksi otin perusmittoja naisjäseniltä hahmottaakseni alustavasti kuorolaisten kokeroja. Pohjakeskustelun perusteella yhden kuorolaisen tämän hetkinen asu näytti nousevan ainakin paikallaolijoiden suosikiksi (kuva 6 sivulla 17). Kuvassa olen muokannut asun värejä sinisempään suuntaan, jotta päällä oleva harsomainen yksityiskohta ja leikkaus näkyisivät paremmin. Tosiasiassa asu on kokomusta.

Kuva 6 Kuorolaisten tämän hetkinen suosikkiasu

Koska keskusteluumme ei tallennettu mitenkään en käytä sen aineistoa varsinaisena lähteenä, se antoi minulle kuitenkin tietoa siitä, minkälaisia asioita kuoron jäsenet halusivat ottaa huomioon uuden esiintymisasun suunnittelussa. Käytinkin keskustelun aineistoa pohjatietona miettiessäni kysymyksiä varsinaiseen haastatteluuni, mikä oli mielestäni tärkeää, sillä suunnittelutyötä koskevat tutkimukset osoittavat, että suuri osa käyttöä koskevista ratkaisuista tehdään joko osin tai kokonaan suunnittelijoiden ennakoarvioihin ja oletuksiin nojautuen (Hyysalo 2009, 78). Pohjakeskustelun perusteella saatoin löytää kysymyksiä, joiden tärkeyttä kyseiselle käyttäjäryhmälle en itse olisi osannut aavistaa.

5.1 Kyselyn toteutus

Lähtiessäni kartoittamaan kuorolaisten omia toiveita asulta päädyin keräämään tietoa e-lomakkeen (liite 1) avulla. Internetissä toimiva kysely mahdollistaa vastuksien antamisen anonyymisti ja omassa rauhassa vaikka kotisohvalta. Hyvänä puolena e-lomakkeessa todettakoon myös vastaustenhallinnan helppous, sillä tutkijan ei itse tarvitse syöttää aineistoa havaintomatriisiin. Tämä tiedonkeruutapa antoi minulle myös mahdollisuuden kysyä kysymykset täsmälleen samalla tavalla jokaiselta, enkä voinut itse ohjailla vastauksia millään tavalla. Jotta kysely tuottaisi haluttua aineistoa on otettava huomioon kyselyn kokonaisrakenne, niiden kattavuus suhteessa ilmiön sekä tiedon tarpeeseen, yksittäisten kysymysten ilmaukset sekä sananvalinnat ja vastaajille tarkoitetut ohjeet. (Ronkainen & Karjalainen 2008, 31-32.)

Koska vastaajia pyydettiin täyttämään kysely henkilökohtaisen mielipiteensä pohjalta, välttään kyseisessä tapauksessa myös ryhmäajattelun haitoilta. Lukiessani tästä ilmiöstä enemmän, näin hyvin tilanteen, jossa ensimmäistä kertaa keskustelin kuoron kanssa tulevista puvuista. Pöydän ympärillä näkyi paljon pään nyökyttelyä vain osan ryhmästä puhuessa ja ryhmällä oli jo valmiina hyvin selkeä mielipide siitä, minkälaisen puvun he haluavat. Se, oliko tämä lopputulos muutaman vahvan yksilön tulkinta muiden mielipiteestä vai ryhmän yhdessä pohtima ratkaisu, ei käynyt selväksi itse tilanteessa. Tämä selvinnee kuitenkin yksilönä täytettävän kyselyn tuloksista.

Haastattelukysymykset voivat olla enemmän tai vähemmän vastausta ennalta määrittäviä, konstruktioituja (Hyysalo 2009, 128.) (Ronkainen & Karjalainen käyttää sanaa strukturoitu.) Itse päädyin lähes kaikissa kysymyksissäni suljettuun kysymysmuotoon, jolloin vastausvaihtoehdot on annettu valmiina. Tällöin tulosten käsittely helpottuu ja vastaajien eroavaisuudet saadaan helpommin selville (Hyysalo 2009, 129). Mikäli kysymys käsitteli vastaajan henkilökohtaista mielipidettä jostain asiasta pikemminkin kuin numeerista arvoa, oli hänellä vapaus valita jokin antamani vastausvaihtoehto, tai tarvittaessa rustata vaihtoehto *jokin muu*, ja kirjoittaa oma vaihtoehtonsa sanallisesti. Puoli-konstruktioituja kysymyksiä, joissa haastateltava kertoo asiasta omin sanoin ja määritelmän, pyrin käyttämään mahdollisimman vähän, sillä se on aikavievää. Epäilen että, vastaajien joukossa on muutamia, joiden vastausinto saattaisi lopahtaa pitkiin kuvauksiin, joten nämä kysymykset määrittelin vapaaehtoisiksi.

Testasin kyselyä ensin ulkopuolisella ryhmällä, johon sisältyi kurssitovereitani sekä työni ohjaaja. Ehdotettujen muutosten jälkeen pyysin vielä Kaamoksen yhteyshenkilöni käymään kysymykset läpi ennen niiden lähettämistä kuorolaisille.

Annoin kuorolaisille aluksiviikon vastausaikaa. Päätelin sen olevan täysin realistinen aika, sillä vastausintoa pitäisi löytyä tämän kaltaiselta ryhmältä, jota aihe koskettaa henkilökohtaisesti. Vastausprosentti on yleensä korkea, kun vastaajat kokevat vaikuttavana asioihin osallistumalla, tai saavat kyselyn kautta myös henkilökohtaista tai ryhmäkohtaista hyötyä (Ronkainen & Karjalainen 2008, 40). Juuri tästä kyselyssäni onkin kysymys – suorasta hyödystä ja vaikuttamismahdollisuudesta. Kuitenkin kuten arvata saattaa, muutama viimeinen vastaus tuli vasta kuukausi kyselyn lähettämisen jälkeen.

5.2 Kyselyn rakenne

Pyrin kysymyksissäni löytämään vastauksia TIE-mallinkin mukaisiin osa-alueisiin: toimivuuteen, ilmaisevuuteen ja esteettisyyteen. Kysymykset lajittelin aihepiireittäin:

- Vastaajan tiedot
- Esiintymisasut tällä hetkellä – hyvät ja huonot puolet
- Budjetti
- Toivotut ominaisuudet
- Toiveet ulkonäöltä
- Mielikuvat
- Päättäntävalta

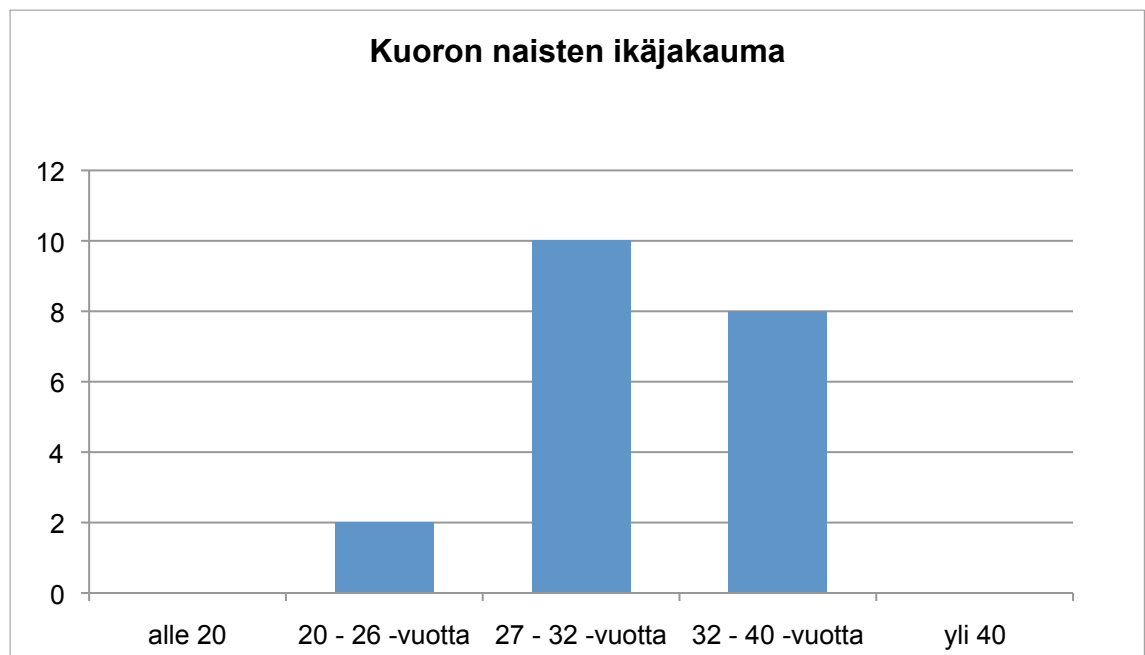
Vastatessaan kyselyyn, sai tutkimuksen kohde eteensä yhden aihealueen kysymykset kerrallaan. Kysymyksiä oli yhteensä 16 ja lisäksi kyselyn lopussa oli vapaa tekstikenttä lisäkommentteja varten. Vaikka kysely ei mielestäni ollut kovin pitkä, uskon saaneeni tarpeellisen tiedon jatkoa ajatellen. Liian yksityiskohtainen kysymysten asettelu esimerkiksi kuoron toiveista asun ulkonäön suhteen, saattaisi rajoittaa suunnittelurposessia liiaksi.

20 oikein suunniteltua kysymystä antavat usein saman määrän informaatiota kuin 40 huonosti suunniteltua. Lisäksi liian pitkässä kyselyssä keskeyttäneiden määrä kasvaa, mikä puolestaan heikentää kokonaisvastausprosenttia. Lyhyt kysely myös jättää vastaajalle positiivisen mielikuvan tutkimuksesta. (Ronkainen & Karjalainen 2008, 38—39.)

5.3 Kyselyn tulokset osa-alueittain

Kyselyyn vastasi yhteensä 23 kuoron 37 jäsenestä. Näistä 3 ilmoitti olevansa miespuolisia ja 20 naisia. Kysely oli ensisijaisesti suunnattu naisille, vaikka miehetkin saivat halutessaan vastata. Vain yksi naislaulaja jätti vastaamatta kyselyyn. Tuloksista puhuessani keskityn juuri naisten vastauksiin, mutta kerron myös miesten tekemistä huomioista ja toiveista, mikäli näen sen olennaisena kysymyksen kohdalla.

Suurin osa vastaajista oli tutkimuksen teko hetkellä yli 27-vuotiaita. Kukaan ei ollut yli neljäkymmenen tai alle kahdenkymmenen. Virheen takia ikävuosi 32 esiintyi kahdessa ryhmässä 27–32-vuotiaat sekä 32–40-vuotiaat. Näin ollen tähän ikävuoteen kuuluvat joutuivat itse päättämään kumpaan sarakkeeseen haluavat kuulua. Tämä ei mielestäni kuitenkaan ollut oleellista lopullisen ikäjakauman selvittämisen kannalta (kuvio 3).

Kuvio 3 Kuoron naisten ikäjakauma

Itse koin ikäjakauman selvittämisen tärkeäksi, sillä olen nähnyt ihmisten vaatemaun muuttuvan reilustikin ikääntymisen myötä.

Kyselyn tässä osuudessa varmistui myös kuoron jäsenten pieni vaihtuvuus. Melkein 90 % vastaajista oli ollut kuoron toiminnassa mukana yli 3 vuotta, ja lähes puolet yli neljä vuotta, eli lähes perustamisesta asti.

5.3.1 Uuden asun tarpeellisuus

Tämän hetkisiä asuja kuvatessa ainoat yhdistävät seikat olivat $\frac{3}{4}$ -mittaiset hihat sekä pitkä helma. Suurimman osan hameet olivat polyesteriä, mutta kuvauksissa vilahtelivat myös silkki, puuvilla ja viskoosi – tosin enemmän yläosissa. Vuolaasti keuhuttiin rypistymättömiä kankaita, mutta manattiin myös polyesterin hengittämättömyyttä. Yksi vastaajista kertoi yksityiskohtaisesti viskoosin hienoista ominaisuuksista. Liekö sama henkilö, joka yhteisessä kokoontumisessa suitsutti saman materiaalin puolesta?

Alla poimintoja kuorolaisten kuvauksista nykyisten asujen hyvistä ja huonoista puolista:

”Pidän istuvuudesta ja joustosta, ja siitä ettei materiaali kutita tai kinnaa. En pidä kokomustasta väristä.”

”Hameen paras puoli on se, ettei se rypisty helposti. Huonoin puoli on melko tiukka keskivartalosta (hengittäminen). Paita läpikuultava (en tiedä materiaalia), pitkät hihat, röyhelöä rinnoissa. Alla toppi. Paita kestää myös matkassa mukana pahemmin rypistymättä. Kaikki vaatteet mustia. Jos esiinnyimme esim. kylmässä kirkossa, välillä päällä myös musta villaneule.”

”Teetin Thaimaassa mustan iltapukumittaisen mekon. Mekko on hihatton ja siinä on leikkaus rinnan alla. Mekko on kai polyesteriä, eikä juurikaan rypisty, mikä on hyvä ominaisuus keikkamekossa. Sen kanssa olen käyttänyt mustaa pitsiboleroa, jossa on kynnärpäähän ulottuvat hihat. Mekkonni on mielestäni ihana, enkä muuttaisi siinä oikeastaan mitään.”

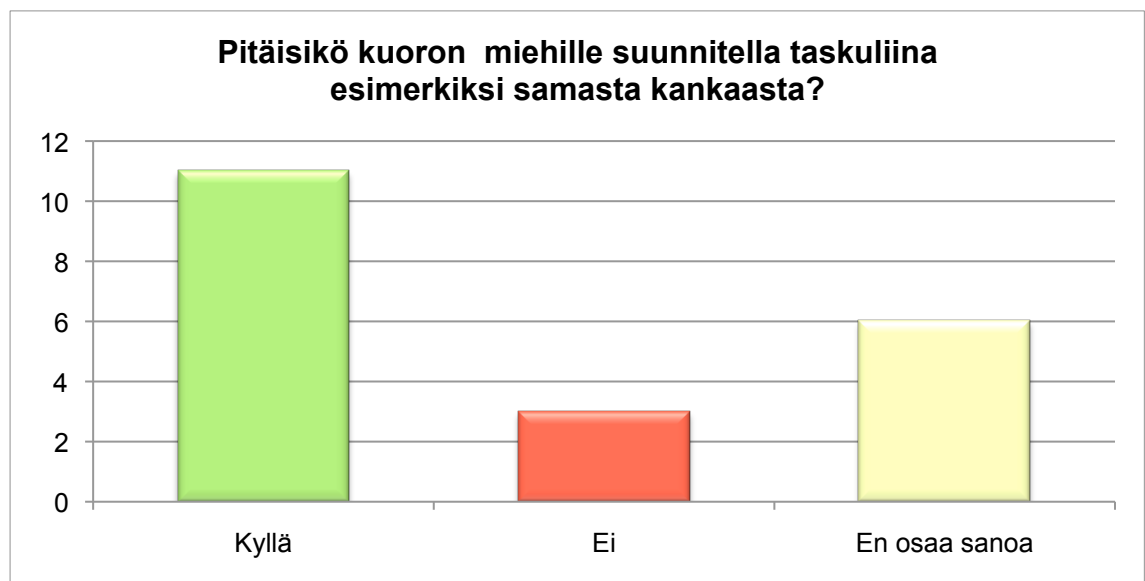
”Pitkä (ihan lattiaan asti jos ei käytä korkoja) musta mekko, ostettu Vero Modan joulualesta vitosella viime vuonna... :D V-aukkoinen, frillaa kauluksen reunoissa. Hihatton, joten käytän trikooboleroa mekon kanssa. Hyvää: tekokuitua, joka ei pahemmin rypisty laukussa. Rinnan alta alaspäin väljä malli, toimi myös kun olin raskaana. Huonoa: tekokuitua, eikä pahemmin hengittele. Imettäminen mahdollista kun kangas ei anna yhtään periksi. (mutta tätä ominaisuutta ehkä ei kuoroasulta tarvita, hankaloittaa vaan elämää tällä hetkellä... :-D)”

”Pitkä musta hame (nilkkapituinen), jotain ei-kiiltävää tuhtia kangasta. Erittäin hyvä, ei paljon mene ryttyyn. Yläosana musta toppi ja lyhyt, läpikuultava neuletakki, hihat 3/4. Ihan toimiva, mutta vaatii joka kerta silittämistä.”

Vaikka kuvittelin vastauksen olevan selvä, päätin varmuuden vuoksi kysyä kuorolaisilta, tarvitsevatko he mielestään uudet esiintymisasut. Vain yksi kuorolaisista oli sitä mieltä että he eivät tarvitse uutta asua ja yksi ei osannut sanoa. Mielestäni tämä on varsin hyvä tulos tämän kokoisessa ryhmässä. Olisin silti mielelläni kaivannut kyseisel-

tä vastaajalta perustelua mielipiteelleen. Valitettavasti kyselyn anonymiteetti esti minua kysymästä tarkentavia lisäkysymyksiä vain tietyiltä vastaajilta. Tarkastellessani lähemmin kyseisen henkilön vastauksia en kuitenkaan löytänyt muita näin selkeitä poikkeavuuksia muuhun ryhmään nähden. Esimerkiksi budjettia kysyttäessä oli hän valmis sijoittamaan uuteen asuun 81–120 euroa, joten kovin suurta vastarintaa hankkeelle ei ole odotettavissa.

Alustavassa ryhmäkeskustelussamme ilmaan heitetty idea miehille suunniteltavasta taskuliinasta sai kuitenkin kyselyn tuloksissa aikaan suurempaa hajontaa (kuvio 4).

Kuvio 4 Pitäisikö kuoron miehille suunnitella taskuliina?

Tämän kysymyksen vastauksissa huomioin myös miesten mielipiteen. Peräti 11 kaikista 23 vastaajasta piti ajatusta hyvänä, mutta 3 ei kokenut liinaa tarpeelliseksi. Miehistä ajatusta kannatti kaksi vastaajaa kolmesta. Kaikki kysymykseen ”en osaa sanoa” vaihtoehdon vastanneet olivat naisia – johtuneeko tämä kiinnostuksen puutteesta kun kyseessä on miesten vaateparsi?

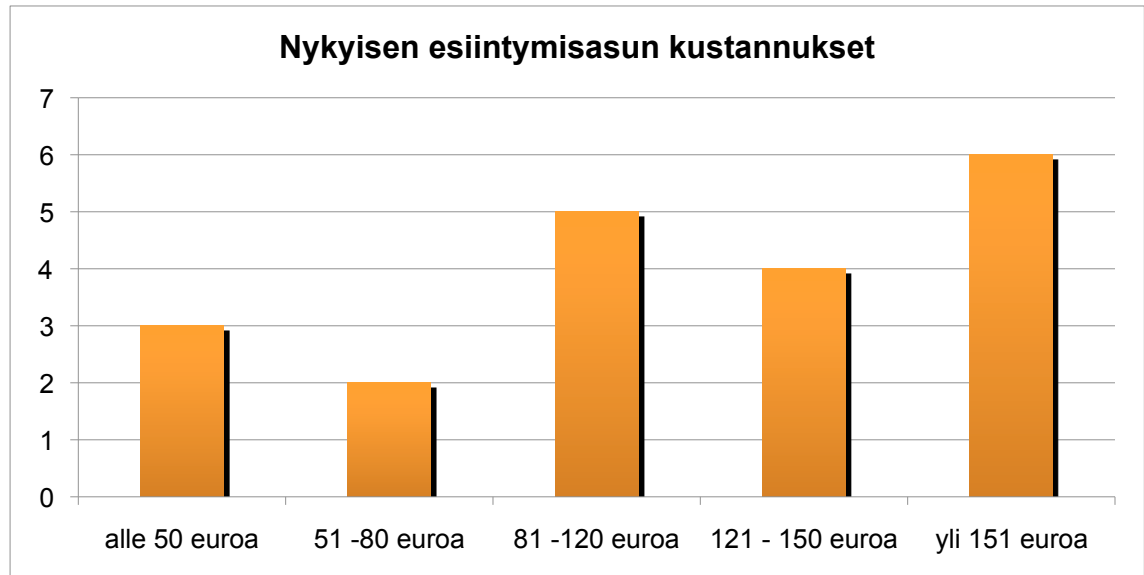
Taskuliina olisi kuitenkin varsin helppo ja edullinen toteuttaa. Tyypillistä kokoa ei kenties ole, mutta itse löysin verkkokaupoista kokoja aina 25 x 25 senttimetrinä 45 x 45 senttimetriin asti. Näin ollen suurinkaan liina ei vie kovinkaan paljon kangasta. Miesten puvun rintataskun ainoa tehtävä on taskuliinan säilytys, eivätkä Kaamoksen herrat ainakaan kuvien perusteella ole tähän mennessä sellaista käyttäneet. (Herrainpukimo 2012; Stockmann 2013.) Mikäli naisten lopullinen asu muotoutuu kokomustaksi, voi

taskuliinan toteuttaa esimerkiksi kaulakoruun sopivasta turkoosista kankaasta, jolloin miehet eivät näytä suoraan hautajaisista lavalle saapuneilta.

5.3.2 Budjetti

Tässä osuudessa halusin nimenomaan selvittää paitsi asuun käytettävissä olevaa summaa, myös sitä ovatko kuorolaiset valmiita panostamaan tulevaan esiintymisasiin entistä asuaan enemmän. Tatjana Kurikka kertoi sähköpostikyselyssä kuoron itsensä tekemien kaulakorujen hinnaksi muodostuneen noin 18 € kappaleelta, joten jotain tulevaan ulkoasuun on jo sijoitettu. (Kurikka 2012.)

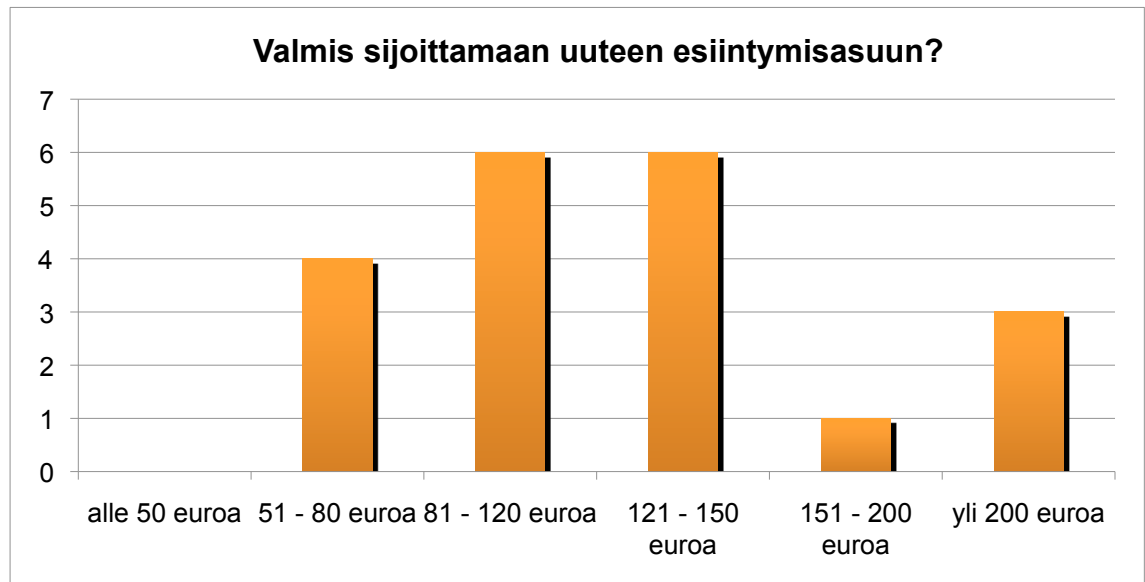
Kaiken kaikkiaan joukko oli panostanut hyvin vaihtelevasti nykyisiin asuihinsa. Eräs tunnusti ostaneensa pukunsa viidellä eurolla Vero Modan alennusrekistä, kun taas toinen oli teettänyt omansa mittatilaustyönä silkistä. Alla olevasta kuviosta (kuvio 5) voi lukea tämän hetkisten kuoroasujen arvon ostohetkellä henkilöittäin. Summassa ei ole mukana kenkiä, koruja tai muita asusteita ja se perustuu täysin kuorolaisten omaan arvioon.

Kuvio 5 Tämän hetkisten esiintymisasiin kustannukset.

Kuitenkin kysyttäessä paljonko he olisivat valmiita sijoittamaan tulevaan esiintymisasiin näyttää taulukko hieman erilaiselta (kuvio 6 sivulla 24). Lisäsin tarkempaa hinta-arviota varten kyselylomakkeeseen ylärajalle lisää vaihtoehtoja, sillä halusin nähdä tarkempia tuloksia kuin tämänhetkisten asujen kohdalla. Onneksi kukaan ei odotta-

nut selviävänsä tulevasta hankinnasta alle 50 eurolla. Muutama oli valmis sijoittamaan asuun jopa yli 200 euroa. Mielenkiintoista mielestäni on myös se, että kuusi naislaulajaa oli maksanut tämän hetkisestä asustaan yli 151 euroa, mutta vain neljä koko ryhmästä oli valmis sijoittamaan tuota summaa tulevaan asuunsa. Vastaajat siis kannattivat kohtuulista linjaa hinnan suhteen.

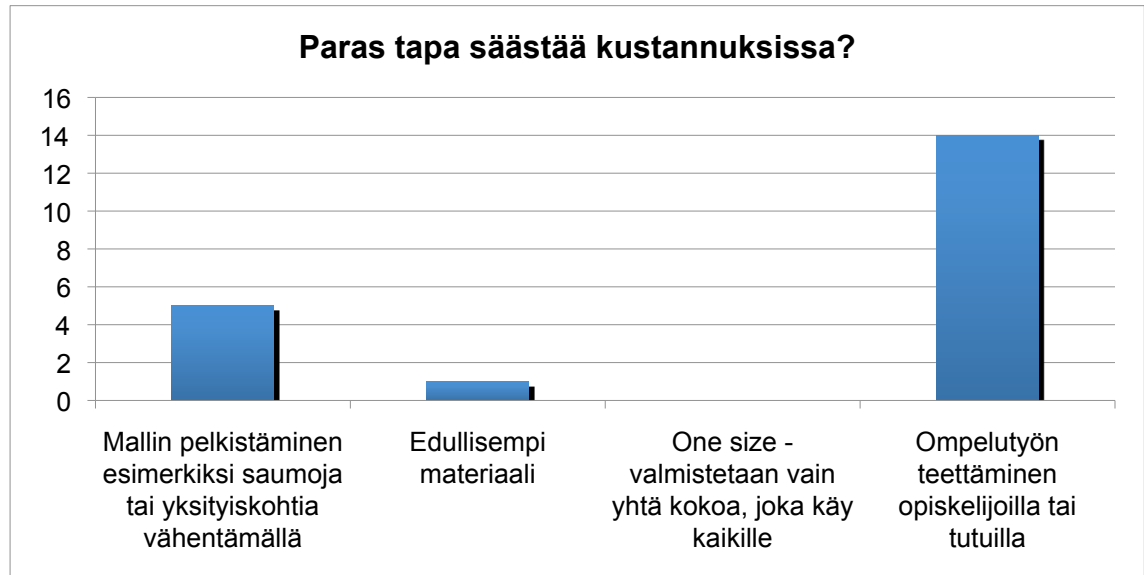
Kuvio 6 Tulevan asun budjetti.

On kuitenkin reilua että myös pienemmällä budjetilla liikkeellä olevat otetaan huomioon, jotta kaikilla on varaa tulevaan asuun. Vaikka puolet vastaajista olikin valmis sijoittamaan asuun yli 120 euroa, pyrin pitämään lopullisen asun kustannukset maksimissaan 100 eurossa, sillä 4 vastaajaa oli valmis sijoittamaan asuun vain alle 80 euroa.

Lomakkeessa kysyin myös, mikä olisi vastaajien mielestä paras tapa säästää kustannuksissa, mikäli ne uhkaavat nousta liian suuriksi (kuvio 7 sivulla 25). Mielenkiintoista oli mielestäni että 14 naista (eli lähes 70 %) vastasi parhaan vaihtoehdon olevan ompelutyön teettämisen opiskelijoilla tai tutuilla. Kenties tämä kysymys olisi kaivannut lisää vaihtoehtoja. Omasta mielestäni mikään annetuista vaihtoehdoista ei kuulosta järkevältä, mutta toisaalta kukaan ei myöskään antanut paremaakaan vaihtoehtoa, mihin oli annettu mahdollisuus vapaassa kentässä valmiiden ehdotusten jälkeen.

Tässä erään vastaajan mietteitä yhden koon taktiikasta:

”Toivoisin, että puvusta ei tulisi ns. one size -ratkaisua kaikille vartalomuodoille, joka lopulta ei istu kenellekään. Mieluiten niin, että maksaisin räätälöidystä ja hyvin itselle istuvasta puvusta vaikka hieman enemmän.”

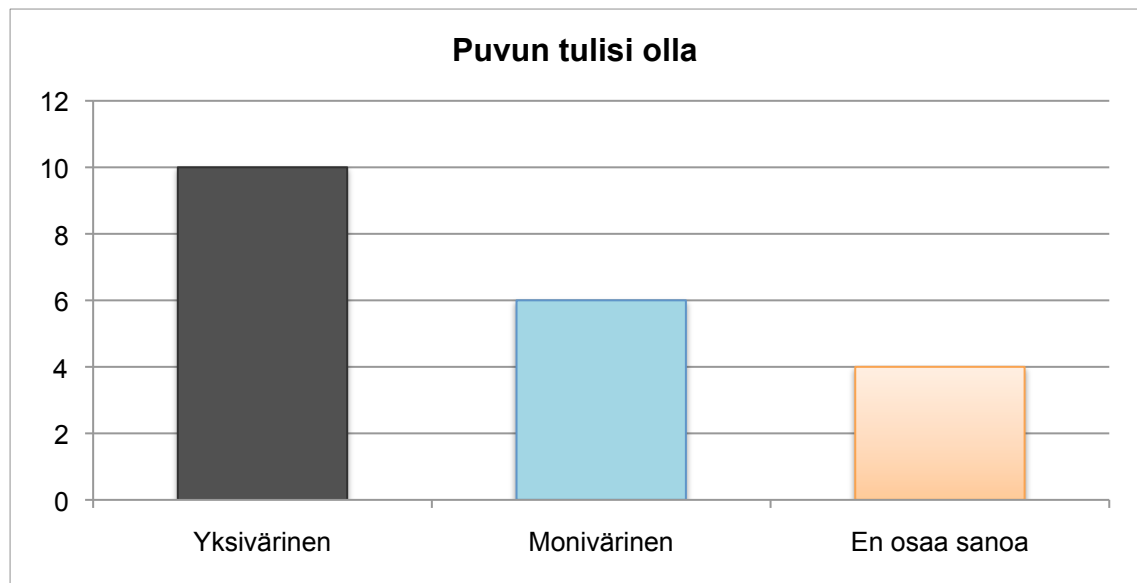
Kuvio 7 Paras tapa säästää kustannuksissa?

Itse kuitenkin olisin kenties valinnut ensimmäisen vaihtoehdon kuten viisi vastaajista eli mallin pelkistämisen. Tämä siksi että jos malli on alunperinkin haastava, ei amatööriompelija saa sitä tehtyä tarpeeksi laadukkaasti. Soisin toki kuorolaisten itse esimerkiksi lyhentävän helmaa tai hihoja tarvittaessa, mutta en antaisi koko pukua harrastelijoiden tehtäväksi. Musiikkitalon kuoron puvut suunnitllut Noora Oksanen kertoi haastattelussa (2012) ompeluhinnan ollen Tallinnalaisessa perheyrytyksessä varsin kohtuullinen, ja uskonkin ompelun hinnan mahtuvan kuoron tulevaan budjettiin. Myöskään edullisemman materiaalin valinta ei automaattisesti tarkoita huonoa kangasta.

5.3.3 Ulkonäkö

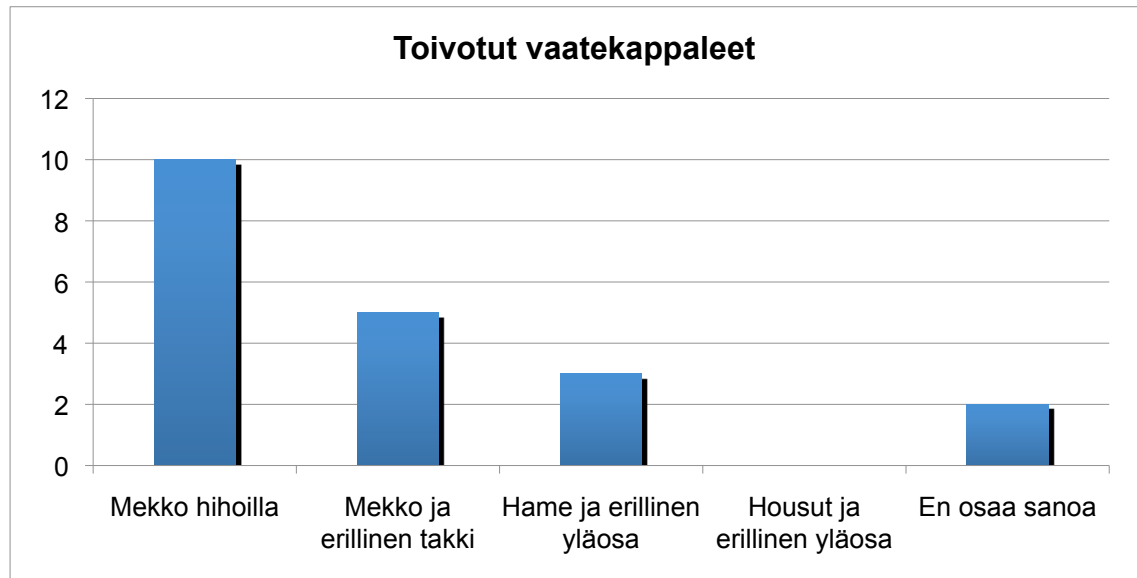
En halunnut tässä vaiheessa keskittyä kysymyksissä liikaa puvun ulkonäköön, vaan halusin jättää tilaa ajatteluprosessille kevättä ajatellen. Kuitenkin muutamia päälinjoja hahmottaakseni asetin vastaajille kysymykset puvun värien määrästä, toivotuista vaatekappaleista sekä yksityiskohtien mieluisuudesta.

Vaikka alkuperäisen keskustelun perusteella olisin odottanut naisten haluavan mustan tilalle värikkäämmän puvun oli puolet vastaajista sitä mieltä, että puvun tulee olla yksivärinen. Vaikka tutkimuksellisessa työssä ei saa tehdä oletuksia, veikkaan että suurin osa vastaajista tarkoittaa tällä kokomustaa pukua. Vastaajista kuusi piti moniväristä pukua parempana ideana ja vastaajista neljä ei osannut tehdä päätöstä värin suhteen. (Kuvio 8.)

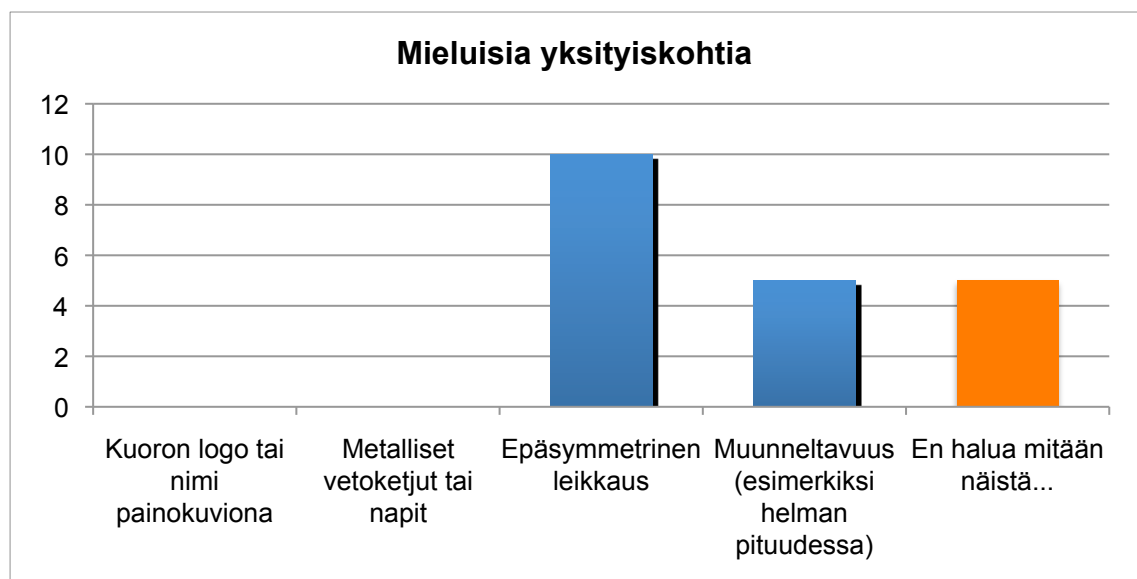
Kuvio 8 Puvun väritys

Toinen ulkonäköä koskeva kysymys liittyi vaatekappaleisiin. Odotettavasti kukaan kuorolaisista ei halunnut housuja tulevaan asuun. Kymmenen vastaajista kannatti mekkoa hihoilla, kuusi vastaajista mekkoa ja erillistä takkia ja vain 3 naista piti hametta ja kokonaan erillistä yläosaa parhaana vaihtoehtona (kuvio 9). Kaikilla näillä kolmella oli erilliset ylä- ja alaosa myös tämän hetkessä esiintymisasussaan. Kaiken kaikkiaan tasan puolet vastanneista käytti tällä hetkellä esiintymisasunaan kokomekkoa ja puolet erillistä hametta ja yläosaa. Moni myös käytti mekon kera jonkinlaista neuletta tai boleroa, mutta näitä ei koettu kovin juhlaviksi, mikä selittänee hihallisen mekon suosiota kyse-lyssä.

Kuvio 9 Toivotut vaatekappaleet

Koska olen taustaltani myös tekstiilisuunnittelun artemi, olin alun perin ajatellut painokuvion suunnittelua kuoron nimeen tai logoon liittyen. Kuitenkaan kuorolaiset eivät innostuneet tästä ideasta: kysyttäessä mieluisia yksityiskohtia tulevaa asua ajatellen ei yksikään kannattanut ajatusta painokuvioista. Myöskään metalliset yksityiskohdat eivät saaneet ääniä. Puolet vastanneista sen sijaan pitivät ajatuksesta epäsymmetrisestä leikkauksesta ja neljäsosa asun muunneltavuudesta. Toisaalta, samansuuruinen joukko ilmoitti kaikkien ehdotettujen yksityiskohtien olevan epämieluisia. (Kuvio 10.)

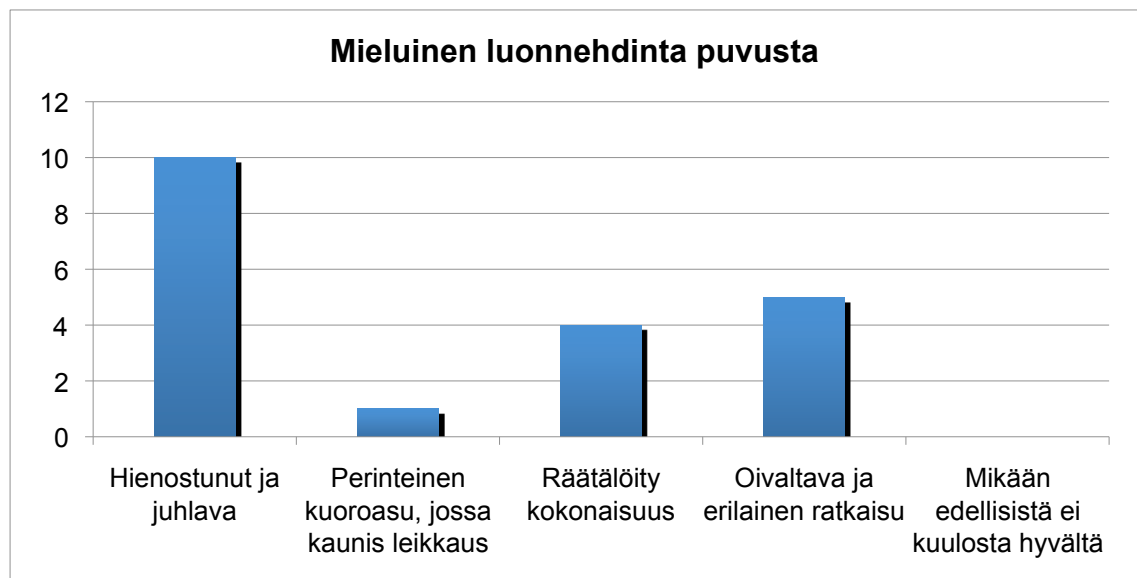

Kuvio 10 Mieluisia yksityiskohtia

Eräs vastaaja oli miettinyt samantyyppistä ratkaisua värin käytöstä tehosteena, mitä itsekin olin pohtinut. Samalla hän kuitenkin järkevästi toteaa tosiasian, että puku on lähinnä seisomista varten:

”Itse pitäisin ajatuksesta, että saisimme muunneltavan mekon, jossa mahdollisuuksien mukaan olisi pientä twistiä. esim. erivärinen vuori, joka näkyy kauniisti liikkeessä tms. Pääasia itsestä olisi, että puku laskeutuu kauniisti seistessä, siellä tämä on se hetki, jossa pukua eniten myös katsellaan.”

Eniten ulkonäköä koskevista kysymyksistä suunnittelijaa mielestäni auttaa kysymys mieluisesta luonnehdinnasta. Puolet vastaajista halusi puvun olevan hienostunut ja juhlava. Seuraavaksi eniten kannatusta sai oivaltava ja erilainen ratkaisu. Viidesosa kannatti räätälöityä kokonaisuutta ja vain yksi kannatti perinteistä kuoroasua. (Kuvio 11.)

Kuvio 11 Mieluinen luonnehdinta puvusta

Alla erään vastaajan suora kommentti puvun luonnehdintaa koskevaan kysymykseen:

”Kaipaisin jotain vähän uutta ja oivaltavaa. Perinteisiä kuorokaapuja on nähty riittämiin. Muunneltavuus on hyvä, koska esiinnyimme erilaisissa tilaisuuksissa. Jos muunneltavuutta ei ole, niin sitten mieluummin juhlavampi vaihtoehto.”

Mielestäni nämä vaihtoehdot eivät kuitenkaan sulje pois toisiaan. Puku voi olla juhlava ja silti muuteltavissa, kaikki riippuu suunnittelusta.

Ja tässä myös harvinaisempi miehinen näkökulma ulkonäkökysymykseen:

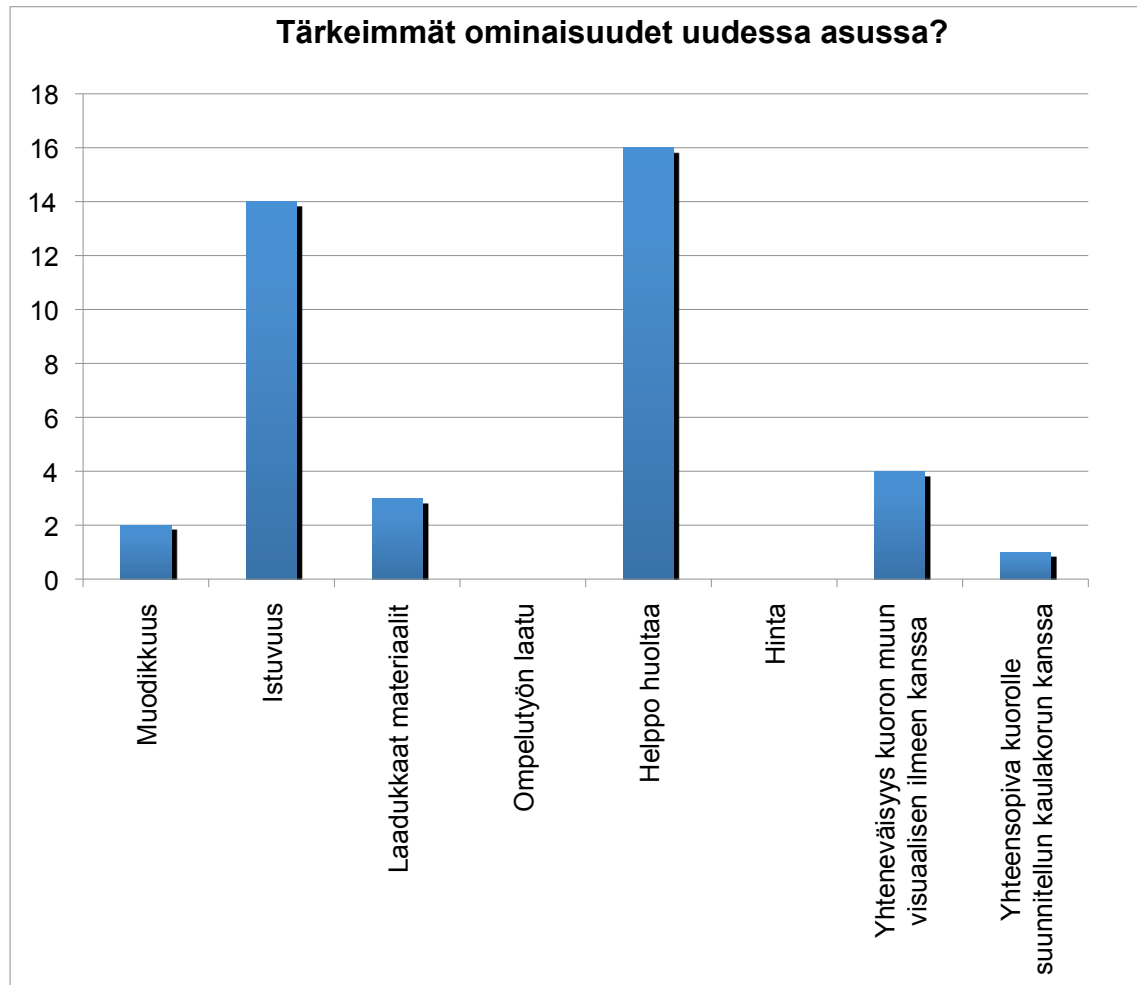
”Kunhan naiset eivät näytä verhokaupalta, kuten niin monissa kuoroissa käy, niin kaikki on O.K. Mielestäni miehille riittäisi about samalla leikkauksella oleva tumma puku; ollaan kuitenkin vaan vähän niin kuin taustana siinä.. =0)”

5.3.4 Ominaisuudet

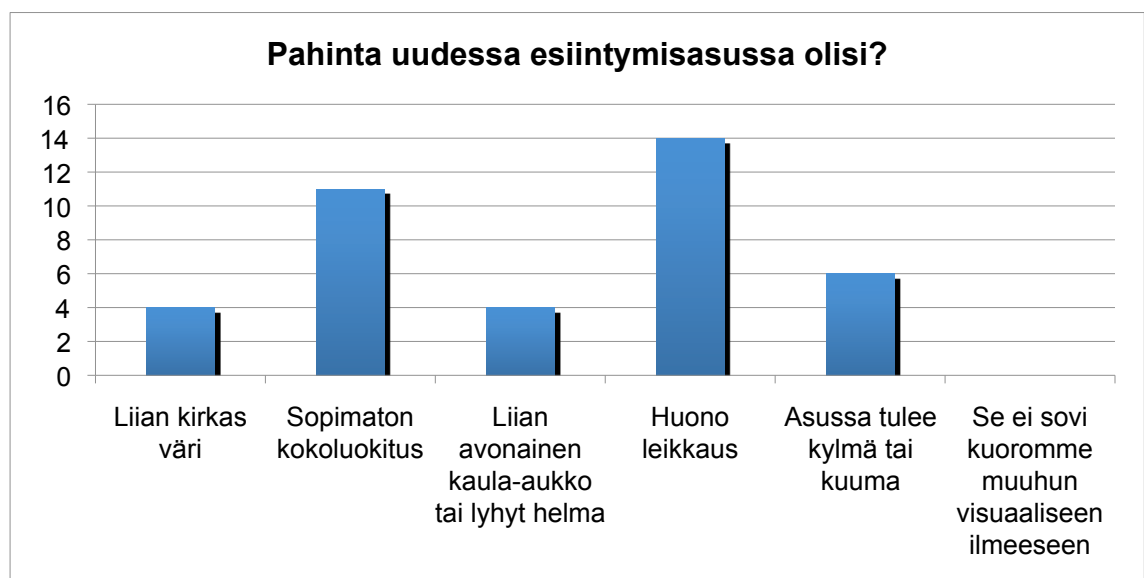
Koska aion käyttää suunnitteluprosessini pohjana TIE-mallia, koin ensisijaisen tärkeänä kartoittaa kuorolaisten mielipiteen toimivasta asusta. Annoin toimivuutta tukeavia vaihtoehtoja tarjolle ominaisuudet osuudessa yhdessä mm. hinnan kanssa, sillä halusin tietää kuinka suurta osaa lopulliset kustannukset todella näyttelevät kuorolle. Koska vain yhden ominaisuuden toteutuminen ei takaa toimivuutta, annoin vastaajille mahdollisuuden valita kaksi itselleen tärkeintä tekijää antamistani vaihtoehdoista. Vaikka itsekin tiedostan, ettei mitään näistä ominaisuuksista tule suunnitteluvaiheessa jättää huomiotta, oli mielestäni tärkeää tietää mitä valintoja kuorolaiset tekivät.

Yksikään ei pitänyt ompelutyön laatua tai hintaa tärkeimpinä ominaisuuksina. Sen sijaan annetuista vaihtoehdoista asun istuvuus ja helppo huoltoisuus saivat eniten ääniä. Jopa 16 vastaajaa valitsi huolto-ominaisuudet ja 14 vastaajaa istuvuuden tärkeiksi tekijöiksi puvun onnistumiselle. Muut hajaäänät jakautuivat yllättävän tasaisesti jäljelle jääneille vaihtoehdoille. (Kuvio 12 sivulla 30.)

Halusin myös nähdä muuttaako kysymyksen toisin asettelu vastausten antamaa mielikuvaa tärkeistä ominaisuuksista. Siispä tiedustelin myös mitkä olisivat kuoron mielestä huonoimpia ominaisuuksia tulevassa asussa. Myös tässä kysymyksessä oli mahdollista valita kaksi ominaisuutta. Vastauksista näkyi edelleen selkeästi hyvän leikkauksen ja kaavoituksen tärkeys kuorolaisille: 14 vastaajaa piti huonoa leikkausta ja 11 vastaajaa sopimatonta kokoluokitusta katastrofina. Loput äänet jakautuivat tasaisesti liian kirkkaan värin, liiallisen paljastavuuden ja kylmyys/kuumuus –tekijän suhteen. (Kuvio 13 sivu 30.)

Kuvio 12 Tärkeimpinä pidetyt ominaisuudet

Kuvio 13 Tekijät, jotka pilaisivat uuden asun.

Muutama vastaaja kirjoitti hyvin kysymyksen jälkeiseen vapaaseen tekstikenttään min-kälaisia ongelmia kuoropuvuissa on nähty:

”Mielestäni kuoropuvussa tulee olla pitkä helma, tai tunika + housut. Yleisö ei halua tuijottaa naisten erisävyisiä sukkahousuja, eikä kirkkokonserteissa/oratorioissa lyhyt helma/liian avonainen kaula-aukko ole edes sovelias. Mieluummin palelen kuin hikoilen kuoropuvussa. Paksummat sukkahousut ja toppi korjaavat kylmän, mutta hikinen olo tappaa koko keikan”

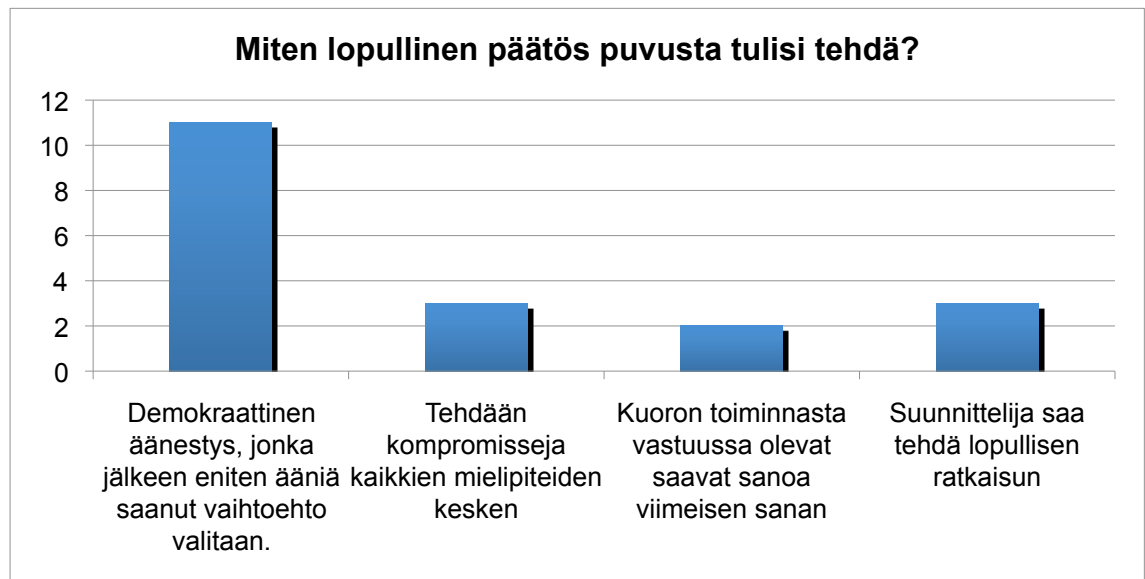
”Laulanut mm. seuraavien ongelmien riivaamina eri kuorojen kuoropuvuissa: Sähköistyvä kangas, kutiseva ja kuuma villa, kurkkuun hirttävä kaula-aukko, liian tiukat joustamattomat hihat, rypistyminen, perunasäkkimäinen leikkaus... :-)”

Itse hämmästyin toiveiden samankaltaisuutta Musiikkitalon Kuoron kanssa. Oksasen (2012) mukaan myös he toivoivat pitkää mekkoa hihoilla. Myös tämä kuoro oli ottanut raskauden mahdollisuuden huomioon toiveissaan väljyydestä, mutta puku ei silti saanut olla liian kaapumainen tai muodoton. Puvun tuli olla myös helppo huoltaa ja säätömahdollisuuksia toivottiin myös. Tämä kuoro valitsi materiaalikseen villasatiinin sen hyvien ominaisuuksien takia. Vaikka materiaali ei ole vesipestävä, se ei rypisty tai likaannu helposti ja oli kuoron mielestä tarpeeksi arvokkaan oloinen himmeän kiiltonsa ansiosta.

5.3.5 Lopullinen päätöksenteko

Kuten aiemmista kysymyksistä saamistani tuloksista näkee, ei kaikkien ole mahdollista olla samaa mieltä asun lopullisesta muodosta. Siksi päätinkin kysyä kuorolaisilta miten lopullinen päätös asusta tulisi heidän mielestään tehdä, jotta osaan varautua tähän antaessani heille luonnoksia arvioitavaksi. Antamani vaihtoehdot perustuvat aiemmin sivulla 15 erittelemiini päätöksentekotapoihin: johtajan tekemä päätös, demokraattinen äänestys sekä yhteispäätös.

Kaikki miehet kannattivat demokraattista päätöksentekoa. Samaan tulokseen päätyi myös suurin osa naisista. Jopa 11 naista kahdestakymmenestä piti tätä toimintamallia parhaana. Vain 3 vastaajista oli sitä mieltä, että lopullinen tulos vaatii kompromissien tekoa, saman verran olisi antanut suunnittelijan tehdä lopullisen päätöksen. Kaksi vastaajaa halusi antaa vastuun päätöksestä kuoron toimintaa johtaville. (Kuvio 14 sivulla 32.)

Kuvio 14 Lopullisen päätöksen teko

Kuoron toiminnasta vastuussa olevat tarkoittaa tässä tapauksessa johtajapäätöstä, kun taas itseni suunnittelijana luokittelisin enemmänkin asiantuntijaksi, mikä vaihtoehto puuttui kokonaan päätöksentekoa käsittelevästä lähteestäni. Ilmeisesti dokumentissa oletettiin ryhmän saavan kaiken mahdollisen tarvitsemansa tiedon päätöksen tekemistä varten etukäteen, mikä ei kuitenkaan mielestäni ole täysin mahdollista: En mitenkään pysty jakamaan kaikkea neljän opiskeluvuoteni aikana keräämäni aiheeseen liittyvää tietoa tapaamistemme puitteissa. Itse olisinkin taipuvainen suosimaan erään vastaajan vapaaseen tekstikenttään kirjoittamaa ehdotusta:

”Suunnittelija asettaa vaihtoehdot äänestykseen. Tämän jälkeen suunnittelijan ammattitaitoon luotetaan.”

5.4 Johtopäätökset

Mielestäni lomakkeen avulla saatu tieto kuorolaisilta oli osittain yllättävääkin. Vaikka odotusten mukaisesti kuoron mielipiteissä oli selkeää hajontaa, on tuloksissa nähtävissä selkeitä suosikkeja; lähes jokaisessa kysymyksessä jokin annetuista vaihtoehdoista sai lähes puolet kannatuksesta. Kuoro oli suurilta osin sitä mieltä, että päätökset tulisi tehdä demokraattisesti. Näin ollen, on mielestäni sopivaa tarkastella eniten ääniä saaneita vaihtoehtoja ja lähteä rakentamaan lopullista asua keväällä niiden pohjalta. Tulosten pohjalta löydän mielestäni paremmin suuntaviivat suunnittelun aloittamiselle, sekä

jonkinlaiset raamit, joiden sisällä työskennellä, mikä juuri olikin kyselyn teettämisen pääasiallinen tarkoitus. Moni vastaaja myös todensi aiemmin käsittelemieni aiheiden kuten esiintymisympäristön ja laulamisen fyysisten vaikutusten vaikuttavan olennaisesti tulevan puvun toimivuuteen ja ulkonäköön.

Kysely myös vahvisti, että kuorolaiset selkästi haluavat uudet asut. Myös miesten taskuliinan teko sai kannatusta sen verran, että rohkenen ehdottaa kuorolle sen valmistusta turkoosista kankaasta koruun sopivaksi. Vaikka puolet vastaajista piti yksiväristä pukua suosikkivaihtoehtona, aion myös ehdottaa turkoosin lisäämistä asun yksityiskohtiin, mikäli kuoro ei halua kokonaan turkoosia asua. Jo pieni väriläliskä mustan joukossa, toisi mielestäni aivan uudenlaisen tunnelman kuoron yleisilmeeseen.

Kuoron naisten keskuudessa eniten kannatusta saanut vaatekappale oli hihallinen mekko. Toisena hyvänä vaihtoehtona pidän mekko ja erillinen takki/bolero -yhdistelmää. Koska mieluisin mielikuva asusta oli hienostunut ja juhlava saattavat hihat pilata tämän vaikutelman muuten juhlavassa mekossa. Usein hihalliset mekot näyttävät jopa hieman tättimäisiltä ja kuoron naiset ovat kuitenkin kaikki alle 40-vuotiaita. Erillinen käsivarret peittävä vaatekappale sen sijaan voisi tuoda asuun juuri sen omaleimaisuuden, minkä perään jotkut kuorolaisista haikailivat. Tällöin mekkoa voisi käyttää myös ilman tätä vaatekappaletta esiintymistilaisuuksissa, joiden pukukoodi ei ole niin tiukka. Mekossa-han voi silti olla esimerkiksi pienet holkkihihat, pitkien sijaan, jolloin kukaan ei tunne oloaan liian alastomaksi.

Vaikka kuoro oli mieluiten valmis säästämään ompelutyössä, en usko sen kannattavuuteen. Tämä tietenkin riippuu paljon asun mallista. Mikäli leikkaus on yksinkertainen, voi kuoro kenties toteuttaa sen halutessaan jonkinlaisena talkootyönä, mutta vain jos joukosta löytyy taitavia ompelijoita. Kuitenkin ompeluun käytetty aika voitaisiin käyttää esimerkiksi lisätunteihin työpaikalla, jolloin siihen tarvittava rahoitus järjestyisi samalla aikapanostuksella ja lopputulos on ammattimaisempi. Opiskelijoiden palkkaaminen puolestaan ei takaa laatua, ja ompelu saattaa kestää huomattavasti kauemmin kuin ammattilaisen tekemänä. Mikäli palkka maksetaan tuntiveloituksena saatta työ tulla jopa kalliimmaksi. Aion siis suositella kuorolle ompelun teettämistä ammattilaisella. Ammatillinen ompelija osaa myös suositella parhaat valmistusmenetelmät ja laadukkaasti ommeltu asu kestää käytössä pidempään.

Mitä tulee asun materiaalin valintaan, aion kuunnella kuoron toiveita mahdollisimman tarkasti. Lähtökohtaisesti alan etsiä materiaalia, joka laskeutuu kauniisti, hengittää eikä rypisty kovin helposti, sillä nämä ominaisuudet nousivat esiin useita kertoja kyselyn aikana. Noora Oksasen (2012) käytti Musiikkitalon kuoropuvuissa villasatiinia, mikä olisikin ominaisuuksiensa puolesta täydellinen materiaali, paitsi vesipesukieltonsa puolesta. Mikäli asu ei kuitenkaan hiosta, ei sitä tarvitse pesettää kovinkaan usein, sillä käyttökin on varsin harvinaista. Eiväthän kuoron miehetkään pesetä pukuaan jokaisen esiintymisen välissä.

Kyselyn lopputulokset kuorolle sopivasta budjetista olivat lopulta mielestäni aika hajanaisia. Kukaan ei ainakaan alkukeskustelumme aikana ilmoittanut ylärajakseen alle sataa euroa. Anonyymisti kysyttynä jäi budjetti kuitenkin alle tämän monenkin vastaajan kohdalla. Asun lopullinen ulkonäkö muotoutuu suunnitteluprosessin aikana kuoron kanssa yhteistyössä, mutta materiaalin valinta ja budjetti tulevat vaikuttamaan siihen olennaisesti. Lopputulos tulee toivottavasti olemaan kuorolle mieleinen hienostunut ja juhlava kokonaisuus, jonka kanssa on helppo ja itsevarma esiintyä.

6 Mitoitus

Koska kuoro piti kyselyn mukaan erityisen tärkeänä asun istuvuutta sekä sopivaa kokoluokitusta, tulee puvun mitoitus tehdä huolella. Suurin ongelma mielestäni on sopivan kokolajitelman valinta 21 hengen ryhmälle. Kokoja ei voi olla liikaa, ja jokaisen tulee löytää vaihtoehtoista omansa. Kokovalikoiman täytyy olla myös tarpeeksi laaja, jotta mahdolliset tulevat jäsenet löytävät sen sisältä itselleen sopivan asun. Ratkaisua varten mittasin suuren osan kuoron naisjäsenistä. Saamieni tulosten pohjalta pohdin erilaisia vaihtoehtoja. Onko tuleva asu kenties saman kokoinen kaikille, vai kaavoitetaan esimerkiksi 3 kokoa, joista jokaiselle valitaan sopivin? Kuorolaiset itse asettivat istuvuuden yhdeksi tärkeimmistä ominaisuuksista tulevalle asulle, joten yhden koon käyttäminen tuskin tulee kysymykseen.

Tutkin myös löytyisikö kuorolaisista eniten jotain muuta kuin normaalia B-vartalotyyppiä, jolloin kaavoitus voitaisiin tehdä kyseisen tyyppin mukaisesti? Kaupasta vaatteita ostaessaan epäsovivaa mallia kokeileva kuluttaja jättää asun rekkiin, mutta tässä tapauksessa vaatteen on istuttava kaikille.

Sarjonta eli kaavojen muuttaminen eri kokoihin perustuu kokotaulukkoihin (Harjunpää & Kuoppala 2001, 6). Se on myös kustannuskysymys: mitä enemmän kokoja, sitä enemmän kaavoitus ja leikkuutyötä pukujen tekeminen vaatii. Tässä nimenomaisessa tapauksessa kokojen lisääntyminen ei lisää asun hintaa kaavoitusvaiheessa, sillä opin- näytetyön tekijänä olen lupautunut tekemään sen ilmaiseksi.

Lisätoiveena alkukeskustelussa tuli myös ilmi, että puvun kanssa tulisi voida käyttää kuoron yhteistä kaulakorua, mielellään niin että se laskeutuisi kauniisti paljasta ihoa vasten. Korun suunnittelija Tatjana Kurikka kertoi pisimmän osuuden olevan noin 47 cm pitkä. Jotta koru jäisi kauniisti irralleen päntiestä, tulee päntie mitoittaa tätä lukua suuremmaksi, ja mielellään muodoltaan samankaltaiseksi. Tarkasteltuani Kaamoksesta otettuja kuvia Harald Andersénin kilpailussa, totesin kuitenkin, että jokainen oli tehnyt korunsa itseään miellyttävään mittaan, ja suurin osa näistä oli paljon pidempiä. Mikäli asussa ei ole avautuvaa päntietä, on päntien ympärysmittan oltava jo lähes 60 cm, jotta pää mahtuu kulkemaan aukosta. Tämä kuitenkin tarkoittaisi jo varsin avonaista yläosaa, mikä taas ei ole sopivaa kuoron esiintymispaikkoja ajatellen. Näin ollen mikäli lopullinen materiaali on joustamatonta kangasta, tulee päntielle tehdä avausmahdollisuus.

6.1 Mittaus

Tapaamisessani kuoron kanssa mittasin sen paikalla olevat naispuoliset jäsenet. Tarkat mittaustulokset löytyvät opinnäytetyön lopusta liitteenä (liite 2). Jo tällöin tuloksia verratessani huomasin ajaneeni itseni sudenkuoppaan. 11 hengen otannassa paljastui suuri määrä eri pituisia ja kokoisia naisia. Vaikka kuorolaisille tehtäisiinkin tämän hetkisen jäsenten vartalotyyppejä mahdollisimman hyvin myötäilevä kaavoitus, ei se silti takaisi tulevien jäsenten sopivuutta valittuun vartalotyyppiin. Päädyimmekin paikan päälle alustavasti tulokseen, jossa tuleva malli sarjotaan kolmeen kokoon tasavälein, joista jokaisen on löydettävä omansa.

Koska tulevat asut eivät ole mittatilaustöitä, päätin ottaa kuorolaisista pituuden lisäksi vain perusmittoja. Oleelliset luvut on merkitty taulukkoon numero 1 sivulla 36. Mitattavat kohdat olivat rinnanympäryys (RY), vyötäröympäryys (VY), lantionympäryys (LY). Kaavioon on myös merkitty mittojen keskiarvot sekä pienimmän ja suurimman mitan erotus. Tästä näkee helposti kuinka suurten arvojen sisällä liikutaan. Kaaviossa käyte-

tyt värikoodit pienimmän, suurimman ja keskiarvon kohdalla ovat käytössä myös myöhemmissä kaavioissa.

Perusmittojen lisäksi mittasin kuorolaisilta hartioiden leveyden olasta-olkaan, käden pituuden sekä niska - vyötärö ja vyötärö - polvitaive mitan. Lopulta en kuitenkaan koe näitä mittoja tärkeitä, sillä sarjonta on lopulta tehtävä jonkinlaisella keskiarvolla valittujen kokojen puitteissa.

Taulukko 1 Mittaustuloksia

	Pienin	Suurin	Erotus	Keskiarvo
RY	81	111	30	92
VY	67	96	29	78,5
LY	83	121,5	38,5	111,5
RY hengitysvara	1	6	5	3,6
VY hengitysvara	2,5	7	4,5	4,3
Pituus	156	176	20	167,5

6.1.1 Hengitystilavuus ja väljyydet

Olin alun perin ajatellut laulajien tarvitsevan reilusti lisätilaa hengitystä varten. Normaalisti peruskaavan rinnanympäryksellä on 8 cm väljyysvara, mutta mittatuloksistani kävi ilmi, että vetäessään keuhkot täyteen ilmaan kuorolaisten rinnanympäryks kasvoi keskimäärin vain 3,6 cm. Pienin laajenemisluku oli vain yhden senttimetrin ja suurin 6 cm. Tämä tarkoittaa normaalin väljyydsvaran riittävän vallan mainiosti, mikäli puvun on tarkoitus istua napakasti rinnan kohdalta. Mietin myös mahdollisuutta selän alueelle tehtävästä joustavasta kuminauhaa alalankana käyttävästä osiosta, joka antaisi rinnanympärykseen lisäjoustoa tarvittaessa. Toisena vaihtoehtona voi olla sivusaumoista kiinni olevat ja selän taakse sidottavat nauhat, joilla väljyyttä voidaan säätää.

Koska laulajat usein käyttävät hengityksessä paljon pallealihaksiaan, mittasin kuorolaisilta myös vyötärön laajenemisen ääripisteitä. Tällöin keskimääräinen laajenema oli 4,3 cm. Pienin luku oli 2,5 cm ja suurin 7 cm. Lukuja katsoessa voisi kuvitella peruskaavan 6 cm väljyyden riittävän hyvin. Ongelmalliseksi tilanteen tekee kuitenkin se, että kuoron laulajista moni on perheenperustamisikäisiä nuoria naisia, ja he pyysivätkin ottamaan tämän seikan huomioon suunnittelussa. Mietin alustavasti empirelinjaista leikkausta, jolloin vatsan kohdalle voidaan tehdä laskosten avulla kasvutilaa. Tarkoitus ei kuitenkaan varmasti ole, että pukua pitäisi pystyä käyttämään raskauden loppumetreille asti.

6.1.2 Vartalotyypit

Tarkastelin myös kuorolaisten vartaloiden mittasuhteita. Kaiken kaikkiaan vain 1 mitatuista kuului Finatexin mittataulukossa ryhmään normaalivartaloiset (B). Viisi mitatuista kuului ryhmään lanteikas (C) ja kuusi ryhmään leveälantioiset (D). Keskiarvo lantio–rinnanympäryys –suhteella mitatuilla oli 10,7 cm, mikä tarkoittaisi mitattujen olevan keskimäärin leveälantioisia. Tällöin voisi kaavoituksen pohjana käyttää jos ei aivan D-ryhmän kaavaa, niin ainakin leveälanteisten C-ryhmäläisten peruskaavaa. (kuva 6) (Finatex 2001, 4.) Tällöin puku istuisi paremmin myös normaalivartaloisille, joita ryhmässä kuitenkin on. Lisäksi tulee ottaa huomioon, että mittaustuloksessa eivät ole mukana kaikki kuoron naiset, eikä kukaan pysty ennustamaan minkä vartalotyypin edustajia mahdolliset tulevat jäsenet ovat.

Vartalotyypit		
Molemmissa ikäryhmissä on kuusi vartalotyyppiä:		
AC	hyvin rintava	(lantionympäryys - rinnanympäryys = -8 cm)
AB	rintava	(lantionympäryys - rinnanympäryys = -4 cm)
A	kapea lantio	(lantionympäryys = rinnanympäryys)
B	normaali lantio	(lantionympäryys - rinnanympäryys = +4 cm)
C	lanteikas	(lantionympäryys - rinnanympäryys = +8 cm)
D	leveä lantio	(lantionympäryys - rinnanympäryys = +12 cm)
Vartalotyypit AC–D kattoivat 89 % mitattujen määrästä.		
Eniten mitatuista, lähes 30 %, kuului vartalotyyppiin B (normaali lantio) molemmissa ikäryhmissä.		

Kuva 6 Finatexin jaottelu vartalotyypeistä (2001)

6.1.3 Pituus

Kuorolaiset toivoivat täyspitkää pukua. Tämä muodostuu ongelmalliseksi, sillä pienimmillä ympärysmitoilla varustetut henkilöt eivät automaattisesti ole myös lyhyimpiä. Tämä taas on yleensä oletuksena vaatteiden pituutta teolliseen tuotantoon määriteltäessä. Kuorolaiset ovat keskimäärin myös pidempiä kuin suomalaiset naiset yleensä. Suomalaisien alle 64-vuotiaiden naisten keskipituus on 164 cm, kun taas mitatuilla kuorolaisil-

la se oli 167,5 cm (Taulukko 1; Finatex 2001, 4). Keskiarvoa kuitenkin laski yksi muita selvästi lyhyempi henkilö, kun taas yli 170 cm pitkiä naisia mittausryhmässä oli peräti seitsemän.

Koska kuorolaiset kuitenkin luottivat omaan tai tuttujensa ompelutaitoon, voisi ratkaisuna pitää itse määriteltyä pituutta. Valmistaja voi jättää helman huolittelematta, ja jokainen kuorolainen voi itse määrittää sopivan pituuden helmalle oman mittansa ja käyttämiensä kenkien mukaan. Helsingin Musiikkitalon kuoron puvuissa ongelma ratkaistiin valmistamalla kahta eri pituutta muun kokotarjonnan lisäksi (Oksanen 2012).

6.2 Kokoluokitus ja sarjonta

Saatujen tietojen perusteella tulen luultavasti käyttämään kaavoituksessa C-ryhmän lanteikasta vartalotyyppiä pituusluokassa 172 cm (taulukko 2 sivu 39). Kyseisessä taulukossa pienimpien kokoerojen kohdalla ympärysmitta kasvaa neljällä senttimetrillä ja suurimmissa ko'oissa kuudella senttimerillä (Finatex 2001, 29). Tätä sarjontatapaa voidaan soveltaa myös pienimmissä kokoluokissa, jolloin esim. viittä kokoa valmistettaessa kolmen ensimmäisen koon väli on 4 cm ja seuraavien 6 cm, riippumatta siitä, mistä numerosta kokoluokitus alkaa.

Taulukko 2 Suomalaisien naisten C-ryhmän mittataulukko pituusryhmä 172 (Finatex 2001, 29)

	C32	C34	C36	C38	C40	C42	C44	C46	C48	C50	C52	C54	C56
RY	76	80	84	88	92	96	100	104	110	116	122	128	134
VY	60	64	68	72	76	80	84	88	92	100	106	112	118
LY	84	88	92	96	100	104	108	112	118	124	130	136	142

Oranssilla kokotaulukkoon merkityistä kuoron naisten keskiarvoista näkee selvästi lantion ympärysmittan hakeutuvan korkeammalle kokotaulukossa verrattuna rinnan- tai vyötärön ympärykseen, mikä johtunee C-tilin käyttämisestä mitatulle ryhmälle sopivamman D-tilin sijaan. D-tilin käyttäessä eri väriset palkit muodostaisivat suuremmat vertikaaliset linjat. Yllä olevaa C-tilin käyttäessä pienin valmistettava koko olisi 36 ja suurin 50. Tämä siis, mikäli haluaisin kattaa kaikki kuorolaiset. Valmistukseen menisikin jopa kahdeksan kokoa alkuperäisen suunnitelman kolmen koon sijasta.

Samanlaisiin ongelmiin oli törmännyt myös Oksanen suunnitteluprosessinsa aikana. Musiikkitalon kuorolaiset olivat kooltaan välillä 34–52 sekä myös hyvin eri pituisia. Oksanen käytti kaavojen pohjana edellisellä sivulla ollutta C-vartalotyyppeä. Kokoja toteutettiin siis kaiken kaikkiaan 10, joista jokainen tuli käyttöön. Tämä ei kuitenkaan ole järkevää Kaamoksen tapauksessa sillä kuoron naisten joukko on yli puolet pienempi kuin musiikkitalon lähes 50 naisen joukko. (Oksanen 2012.) Mikäli kuorolle tehtäisiin kahdeksan koon valikoima kahdella eri pituudella olisi erilaisia leikkuutapoja yhteensä 16, kun laulajia on vain 21 kannattaisi tässä vaiheessa harkita jo jokaiselle omien mittojen mukaan tehtyä pukua.

Toinen vaihtoehto kokoluokitukselle on monille tuttu kirjainluokitus. Mikäli käytäisiin Finatexin sivuilta (2013) löytynyttä kirjainluokitusta (taulukko 3), olisi kokoja enää viisi, sillä kuorolaiset mahtuisivat kokojen XS ja XL välille.

Taulukko 3 Kirjainluokitukseen perustuva kokotaulukko (Finatex 2013)

	-XXS	XS	S	M	L	XL	XXL	3XL-
RY	66-74	74-82	82-90	90-98	98-106	107-119	119-131	131-143

Kokojen väliset mitat ovat kyseisessä taulukossa kuitenkin suuruudeltaan kaksinkertaiset verrattuna normaalisti käytettävään mittataulukkoon. Olisiko siis kuitenkin järkevämpää suorittaa alakokojen sarjonta 6 cm välein ja yläkokojen suuremmin välein? Mikä estää suunnittelijaa kehittämästä omiin tarpeisiinsa sopivaa mittataulukkoa?

Valitsinkin siis omassa kokotaulukossani (taulukko 4 sivulla 40) pienimmän koon rinnan ympäröksen 2 cm suuremmaksi kuin kuoron pienin jäsen, jolloin se osuu C-ryhmän taulukossa kokojen 34 ja 36 väliin. Suurin rinnan ympäröys on kokotaulukossani 112 cm eli 1 cm suurempi kuin suurin kuorolainen. Mikäli vaatteessa käytetään aiemmin mainitsemaani joustavaa selkäkappaletta, ei muutaman senttimetrin lisäys rinnan ympäröykseen haittaa. Jos haluan pysytellä edelleen viidessä koossa, tulee näiden kokojen välissä olla kolme muuta kokoa. Sarjoin kaksi ensimmäistä kokoa 6 cm lisäyksellä, seuraavaan väliin lisäsin 8 cm ja viimeiseen 10 cm. Suuremmissa kokoluokissa 10 cm lisäys näyttää suhteessa pieneltä verrattuna pienempään vaatteeseen.

Taulukko 4 Kuorolle tehty oma kokotaulukko

	XS	S	M	L	XL
RY	82	88	94	102	112
VY	66	72	78	86	96
LY	90	96	102	110	120

Tarkasteltaessa värikoodein merkittyjä mittaustulosten keskiarvoja, ovat ne tässä kokotaulukossa paremmassa linjassa kuin aiemmissa vaihtoehdoissa. Lopullinen kokotaulukko saattaa kuitenkin muuttua suunnitteluprosessin edistyessä asun lopullisen mallin ja leikkauksen muotoutumisen mukana.

7 Loppupäätelmät

Vaikka aluksi pidin valitsemaani aihetta helpohkona ratkaisuna sen yksinkertaisen ongelmanasettelun vuoksi. Löysin kuitenkin lopulta paljon monimutkaisempia tutkimuskohtia kuin pelkän joukon kuorolaisia, jotka tarvitsevat puvun. Suunnittelijalla on aina haaste miellyttää asiakasta, eikä koskaan voi lähteä siitä näkökulmasta, että suunnittelisi vain sellaista mistä itse pitää. Tässä tapauksessa haastetta lisää se, ettei asiakkaita ole pelkästään yksi vaan yli kaksikymmentä. Jokaisen onnelliseksi tekeminen ei varmasti tule olemaan mahdollista, mutta mikäli tyytyväiseksi tekeminen onnistuu olen mielestäni suoriutunut tehtävästä kiitettävästi.

Mielestäni löysin hyvin taustatietoa työlleni, enkä kokenut aiheen rajausta ongelmalliseksi. Olisin hyvin voinut ottaa mukaan esimerkiksi kappaleen kuoropukujen historiaa, mutta koska Kaamos ei halua perinteistä kuorokaapua en kokenut sitä tarpeelliseksi. Sen sijaan työn aloituksen ja kuoron tapaamisen jälkeen koin yhdeksi mielenkiintoisimmista tutkimuskohteistani ryhmässä toimimisen ja päätöksien tekemisen vaikeuden ryhmässä. Ryhmäpukeutumisesta olisi hyvin voinut kirjoittaa kokonaan erillisen opinnäytetyön. Tässä onkin haaste heitettynä tulevaisuudessa opinnäytetyön aihetta miettille vaatetusalan opiskelijoille.

Erytisen iloinen olen saamistani vastauksista kuorolle tehtyyn kyselyyn. Vain yksi kuoron naisista jätti vastaamatta, joten kuorolaiset ovat selvästi sitoutuneet projektiin. Vaikka vastauksissa olikin hajontaa, koen löytäneeni päälinjat, joiden pohjalta on hyvä aloittaa suunnittelutyö asua varten keväällä 2013. Uskon myös löytäneeni sopivan ko-

kotaulukon kaavoituksen pohjaksi. Yllättävää oli, kuinka vähän hengitystilaa laulajat lopulta tarvitsivat – olin odottanut joutuvani lisäämään rinnanympärykseen useita senttimetrejä peruskaavan väljyyden lisäksi.

Kaiken kaikkiaan työn toteuttaminen sujui lähes suunnitelmieni mukaan. Onnistuin mielestäni tavoitteessani löytää ne seikat, jotka huomioimalla puvusta saadaan TIE-mallin mukaisesti esteettisen kokonaisuuden lisäksi toimiva sekä käyttöympäristönsä sopiva tuote juuri kyseiselle käyttäjäryhmälle. Tutkimus ja kirjoittaminen kulkivat koko ajan rinta rinnan, eikä edes viimehetken paniikkia päässyt syntymään. Lopullinen tulikoe on kuitenkin vasta edessäpäin, kun otan tutkimustulokseni käyttöön suunnitteluosuudella.

Lähteet

Alakopsa Nina 2012. Lauluasennon hallinta ja venyttely - Opasvihko kuorolaisille äänenavaukseen. Opinnäytetyö. Pohjoiskarjalan ammattikorkeakoulu. Saatavuus <http://publications.theseus.fi/bitstream/handle/10024/41494/Alakopsa_Nina.pdf?sequence=1> (Luettu 3.1.2013 klo 14.48).

Harjunpää, Riitta & Kuoppala Ulla 2001. Naisten vaatteiden sarjonta. Opetushallitus.

Tuuli Heikki 2012. Harald Andersén –kamarikuorokilpailu kuvat. Saatavuus <<http://heikkituuli.kuvat.fi/kuvat/Andersen/120921/>>

Herrainpukimo (2013). Taskuliinat. Saatavuus <<http://herrainpukimo.fi/c13-michelsons-of-london-taskuliinat/>> (Luettu 7.1.2013 klo 14.28.)

Hyysalo, Sampsa 2009. Käyttäjä tuotekehittelyssä. Tieto, tutkimus, menetelmät. Helsinki. Taideteollisen korkeakoulun julkaisu B97. Saatavuus <<https://www.taik.fi/kirjakauppa/images/bfee4ec00950ec8aaf7f96538f668055.pdf>> (Luettu 15.1.2013 klo 23.59)

Jyväskylän yliopisto 2013. Kielikeskus. Verkkodokumentti. Saatavuus <http://kielikompassi.jyu.fi/puheviestinta/tietomajakka/maja_viestintaryhmassa_maarittely.shtml> (Luettu 3.1.2013 klo 13.31)

Kaamos 2012. Saatavuus <<http://www.kamarikuorokaamos.fi/>> (Luettu 1.11.2013. klo 13.08)

Kaamos 2013. Kuorotietoa. Saatavuus <<http://www.kamarikuorokaamos.fi/kuoro>> (Luettu 9.1.2013 klo 12.41)

Kaartinen-Koutaniemi, Jaakko 2002. Onko mitään väliä, mitä kirkkoon pannaan päälle? Vantaan Lauri. Verkkoartikkeli. Julkaistu 27.08.2002. Saatavuus <<http://www.vantaanlauri.fi/arkisto/2002/2002-08-27/ajankohtaista/keski>> (Luettu 12.11.2012 klo 19.56)

Kaartinen Matti 2009. Kuoro yhteisönä. Kuoro esiintyy – Uutta ilmettä kuoroilmaisuun, Opintotoiminnan keskusliitto OK ry.

Koistinen, Mari 2003. Tunne kehosi - vapauta äänesi. Helsinki Sulasol.

Kopakkala, Aku 2011. Porukka, jengi, tiimi. Ryhmädynamiikka ja siihen vaikuttaminen. Helsinki Edita.

Koskennurmi-Sivonen, Ritva 2012. Käsityötuote. Verkkodokumentti. Saatavuus <<http://www.helsinki.fi/~rkosken/kasityotuote>> (Luettu 9.11.2012 klo 11.46)

Murto, seppo 1989. Kuoron kokonaisilmaisu. Kuoro esiintyy – Uutta ilmettä kuoroilmaisuun. Opintotoiminnan keskusliitto OK ry.

Ronkainen, Suvi; Karjalainen, Anne 2008. Sähköä kyselyyn! Web-kysely tutkimuksessa ja tiedonkeruussa. Rovaniemi Lapin yliopisto.

Rinne, Maija 2009. Kamarikuoro Kaamos laulaa tosissaan mutta rennosti. Sulasol-lehti 1/09. Saatavuus <<http://www.sulasol.fi/lehti/arkisto/109/kaamos/>> (Luettu 7.1.2013 klo 13.56)

Salakka, Teppo 2009. Kuoro näkyvillä. Kuoro esiintyy – Uutta ilmettä kuoroilmaisuun. Opintotoiminnan keskusliitto OK ry.

Stockmann 2013. Taskuliinat. Saatavuus <<https://stockmann.com/p/fi/Stockmann-1862-Silkkitaskuliina/385377?itemId=385383>> (Luettu 9.1.2013 klo 11.47)

Sulasol 2012. Saatavuus <<http://www.sulasol.fi/kuorotietoa>> (Luettu 13.11.2012 klo 12.43)

Suomen evankelis-luterilainen kirkko 2012. Kirkkovuosi muistuttaa Jumalan pelastusteoista. Verkkodokumentti. Saatavuus <<http://evl.fi/evlfi.nsf/Documents/1FEBCECFD2CA5233C225748E0043E095?openDocument&lang=FI>> (Luettu 9.11.2012 klo 13.30)

Suomen katolinen kirkko 2012. Saatavuus <www.katolinen.net> (Luettu 16.12.2012 klo 11.38)

Tekstiili- ja vaatetusteollisuus Ry Finatex 2001. Suomalaisen naisen mittataulukot. Verkkodokumentti. Saatavuus <<http://www.finatex.fi/media/N-2001.pdf>> (Luettu 13.12.2012 klo 13.54).

Tekstiili- ja vaatetusteollisuus Ry Finatex 2013. Kokomerkinät ja vertailutietoa. Saatavuus <<http://www.finatex.fi/index.php?mid=2&pid=48>> (Luettu 3.12.2013 klo 16.29.)

Tinkala, Anne Christine 2009. Musiikin hoitavat merkitykset – Kokemuksia Niuvanniemmen sairaalan Tuhatkieli-potilaskuoron johtamisesta. Pedagoginen opinnäytetyö. Jyväskylän ammattikorkeakoulu. Saatavuus <http://publications.theseus.fi/bitstream/handle/10024/19674/jamk_1266824851_5.pdf?sequence=2> (Luettu 3.1.2013 klo 14.50.)

Haastattelut ja kyselyt:

Ahola, Miika 2013. Pastori. Online-haastattelu pukeutumisesta kirkkoon. 4.1.2013.

Juris, Dani 2012. Sähköpostikysely kamarikuoro Kaamoksen imagosta ja visuaalisesta markkinoinnista. 19.11.2012.

Kamarikuoro Kaamos 2012. Kysely tulevan esiintymisasun tarpeista (liite 1).

Kurikka, Tatjana 2012. Sähköpostihaastattelu kamarikuoro Kaamokselle tehdystä kau-lakorusta ja sen taustasta. 9.11.2012.

Oksanen, Noora 2013. Sähköpostihaastattelu Musiikkitalon kuoron pukujen suunnittelusta. 4.1.2013.

Liite 1 E-lomake kamarikuoro Kaamoksen laulajille

Kartoitus Kamarikuoro Kaamoksen naislaulajien esiintymisasua varten

Hei

Tämän lomakkeen vastauksia käytetään tulevien esiintymisasujen suunnittelun tukena.

Vastaathan kyselyyn vain omasta puolestasi mahdollisimman tarkasti.

Kysymykset on jaoteltu osioihin aihealueen mukaisesti.

Lue kysymys tarkasti ennen vastaamista. Osassa kysymyksistä voit valita useammankin vaihtoehdon. Käytä hyväksesi myös vapaita tekstikenttiä.

Vastaajien henkilöllisyys jää täysin anonyymiksi.

Mikäli sinulla on kysymyksiä voit ottaa yhteyttä minuun sähköpostitse.

Terveisin Jonna Lång

jonna.lang@gmail.com

Metropolia AMK

Vaatetussuunnittelun koulutusohjelma

Vastaajan tiedot

Sukupuoli

- Nainen
 Mies

Ikä (vuosissa)

- alle 20
 20 - 26
 27 - 32
 32 - 40
 yli 40

Olen ollut mukana Kamarikuoro Kaamoksen toiminnassa

- alle vuoden
 1 - 2 vuotta
 3 - 4 vuotta
 yli 4 vuotta

▼ Esiintymisasut tällä hetkellä

Tarvitsevatko kuoron naislaulajat mielestäsi uudet esiintymisasut?

- Kyllä
- Ei
- En osaa sanoa

Kuvaile lyhyesti alla olevaan kenttään tämän hetkinen esiintymisasusi, siihen kuuluvat vaatekappaleet, mittasuhteet (esim. helman pituus) ja käytetyt materiaalit. Kerro vapaasti hyvistä ja huonoista puolista.

Arvioi kuinka paljon tämän hetkinen esiintymisasusi on maksanut yhteensä. (Vain tekstiilit - ei esim. kenkiä tai koruja.)

- alle 50 euroa
- 51 -80 euroa
- 81 -120 euroa
- 121 - 150 euroa
- yli 151 euroa

Pitäisikö miehille suunnitella esimerkiksi taskuliina yhtenevästä kankaasta?

- Kyllä
- Ei
- En osaa sanoa

Budjetti

Paljonko olet valmis sijoittamaan uuteen esiintymisasiin?

- alle 50 euroa
- 51 - 80 euroa
- 81 - 120 euroa
- 121 - 150 euroa
- 151 - 200 euroa
- yli 200 euroa

Toivotut ominaisuudet

Valitse kaksi (2) tärkeintä ominaisuutta uutta esiintymisasiä ajatellen.

☐ Muodikkuus	☐ Hinta
☐ Istuvuus	☐ Yhteneväisyys kuoron muun visuaalisen ilmeen kanssa
☐ Laadukkaat materiaalit	☐ Yhteensopiva kuorolle suunnitellun kaulakorun kanssa
☐ Ompelutyön laatu	☐ joku muu (kirjoita vapaaseen tekstikenttään alapuolella)
☐ Helppo huoltaa	

Mikäli hinta nousee liian korkeaksi, mikä seuraavista olisi järkevin vaihtoehto sen laskemiseksi?

- Mallin pelkistäminen esimerkiksi saumoja tai yksityiskohtia vähentämällä
- Edullisempi materiaali
- One size - valmistetaan vain yhtä kokoa, joka käy kaikille
- Ompelutyön teettäminen opiskelijoilla tai tutuilla
- Joku muu (kirjoita vapaaseen tekstikenttään alapuolella)

Mikä seuraavista olisi pahinta uudessa asussa? Valitse korkeintaan kaksi (2) vaihtoehtoa.

- Liian kirkas väri
- Sopimaton kokoluokitus
- Liian avonainen kaula-aukko tai lyhyt helma
- Huono leikkaus
- Asussa tulee kylmä tai kuuma
- Se ei sovi kuoromme muuhun visuaaliseen ilmeeseen
- Joku muu (kirjoita vapaaseen tekstikenttään alapuolella)

▼ Toiveet ulkonäöltä

Valitse mieluisin vaihtoehto seuraavista:

- Mekko hihoilla
- Mekko ja erillinen takki
- Hame ja erillinen yläosa
- Housut ja erillinen yläosa
- En osaa sanoa

Valitse mieluisin yksityiskohta?

- Kuoron logo tai nimi painokuviona
- Metalliset vetoketjut tai napit
- Epäsymmetrinen leikkaus
- Muunneltavuus (esimerkiksi helman pituudessa)
- En halua mitään näistä...

Mielestäni tulevan asun tulisi olla

- Yksivärinen
- Monivärinen
- En osaa sanoa

▼ Mielikuvat

Valitse seuraavista mieluisin luonnehdinta uudesta asusta

- Hienostunut ja juhlava
- Perinteinen kuoroasu, jossa kaunis leikkaus
- Räätelöity kokonaisuus
- Oivaltava ja erilainen ratkaisu
- Mikään edellisistä ei kuulosta hyvältä

▼ Päätäntävalta

Miten päätökset asun suhteen mielestäsi pitäisi tehdä?

- Demokraattinen äänestys, jonka jälkeen eniten ääniä saanut vaihtoehto valitaan.
- Tehdään kompromisseja kaikkien mielipiteiden kesken
- Kuoron toiminnasta vastuussa olevat saavat sanoa viimeisen sanan
- Suunnittelija saa tehdä lopullisen ratkaisun
- Joku muu (kirjoita vapaaseen tekstikenttään alapuolella)

▼ Vapaa tekstikenttä

Vapaan sanan kenttä. Kysymykset, kommentit, lisäykset, huomautukset ja erityistoiveet.

Liite 2 Mittaustulokset 30.10.2012

Nimi	Iina
RY	93
Hengitysvara 1	97
VY	82
Hengitysvara 2	89
LY	101
Pituus	170
Hartialeveys	38
Niska-Vyötärö	44
Niska-Polvit.	102
Käden pituus	60

Nimi	Anna R
RY	102
Hengitysvara 1	108
VY	96
Hengitysvara 2	98
LY	110
Pituus	176
Hartialeveys	39
Niska-Vyötärö	42
Niska-Polvit.	104
Käden pituus	64

Nimi	Jenni
RY	102
Hengitysvara 1	104,5
VY	85
Hengitysvara 2	89
LY	115
Pituus	162
Hartialeveys	39
Niska-Vyötärö	39
Niska-Polvit.	99
Käden pituus	61

Nimi	Tanja
RY	89
Hengitysvara 1	92
VY	68
Hengitysvara 2	72
LY	97
Pituus	170
Hartialeveys	36
Niska-Vyötärö	39
Niska-Polvit.	98
Käden pituus	58

Nimi	Maija
RY	94
Hengitysvara 1	99
VY	82
Hengitysvara 2	87
LY	102
Pituus	170
Hartialeveys	37
Niska-Vyötärö	42
Niska-Polvit.	98
Käden pituus	59

Nimi	Laura S
RY	111
Hengitysvara 1	113,5
VY	93
Hengitysvara 2	98
LY	121,5
Pituus	161,5
Hartialeveys	41
Niska-Vyötärö	41
Niska-Polvit.	102
Käden pituus	56

Nimi	Lotta
RY	89
Hengitysvara 1	90
VY	71
Hengitysvara 2	75
LY	104
Pituus	176
Hartialeveys	42
Niska-Vyötärö	49
Niska-Polvit.	102
Käden pituus	62

Nimi	Helmi
RY	81
Hengitysvara 1	86
VY	70
Hengitysvara 2	72,5
LY	83
Pituus	171
Hartialeveys	36
Niska-Vyötärö	40
Niska-Polvit.	94
Käden pituus	62

Nimi	Irina
RY	83
Hengitysvara 1	86
VY	77
Hengitysvara 2	81
LY	98
Pituus	171,5
Hartialeveys	42
Niska-Vyötärö	43
Niska-Polvit.	101
Käden pituus	61

Nimi	Hanna
RY	86
Hengitysvara 1	90
VY	73
Hengitysvara 2	78
LY	101
Pituus	158
Hartialeveys	37
Niska-Vyötärö	41
Niska-Polvit.	91
Käden pituus	55

Nimi	Aino
RY	82
Hengitysvara 1	86
VY	67
Hengitysvara 2	70
LY	97
Pituus	156
Hartialeveys	39
Niska-Vyötärö	37
Niska-Polvit.	97
Käden pituus	56